

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.** A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A megszólalt kürt.

Budapest, február 22.

(K.) Egy himnuszt a magyar delegáció-nak, mert az idén megemberelte magát és Vörös László, Pap Géza, gróf Széchenyi Imre, Kubinyi Géza, Rosenberg Gyula, meg a többi tizenhárompróbás kormánypárti éppen olyan véres ellenzéki szerepet játszott, mint Ugron Gábor vagy Okolicsányi László ur! Ez már valami! Hadd tudja meg az a rusnya osztrák, hogy amiért idehaza engedelmes és fejbólintó mamebukok vagyunk, azért még nem savó a vérünk, azért még nem tanultunk úgy bele a gépállapotba, hogy magyar imádságra és osztrák káromkodásra egyformán rámondjuk az áment! Hadd lássa meg a világ, hogy amiért idehaza tetszik nekünk Poloniuszt játszani és a felhőt akár tévének is nézni, ha ez úgy tetszik Hamletnek, azért se bolondok, se udvaroncok nem vagyunk és mindjárt megtaláljuk az emberi eszünket, ha az osztrákok akarnának szemünkbe port hinteni! Hohó szomszéd — nem hiszek ám neked! És köve hiszek még akkor is, ha kedvemre akarsz beszélni! Ez a mostani magyar delegáció, ugy jegyzed meg magadnak, új időknek hirdetője s ha kedvedre volt, hogy harminchét esztendőn keresztül olyan delegációkat eszkabáltak össze Magyarországon, amelyek neked tetszettek, most már csak törődjél bele, hogy mátol kezdve olyan delegációkhoz lesz szerencsétlenséged, melyek a magyaroknak fognak tetszeni! Lám, ez a delegáció már uralkodó hangja szerint ellenzéki; ez a delegáció nem bólint a fejével, hanem haragosan rázza az üstökét; ez a delegáció nem szavaz, hanem ítél. És ezental ez már így lesz, mindörökkön-örökké!

Himnuszt? Várjunk vele egy kicsit. Mi nem vagyunk delegáció, hanem sajtó és megszoktuk, hogy az ellenőrzéshez, mely nekünk éppen ugy kötelességünk, mint például a delegációnak, három dolog kell: bizalmatlanság és másodsor is bizalmatlanság és harmad-

szor is bizalmatlanság. Ha komoly ellenőrzéssel akarunk itélkezni a magyar delegáció magatartása fölött, nem érhetjük be a pusztá látszattal, noha igazán kedvünkre való. A delegáció multja kötelezővé teszi reánk nézve a bizalmatlanságot, mint ahogy a hadügyi és külügyi kormányzat multja régen fölkelthette volna a magyar delegáció bizalmatlanságát. Nem akarunk a delegáció hibájába esni és amikor szereplését ellenőrizzük, fokozott bizalmatlansággal látunk feladatunkhoz. És latba vetünk mindent. Fontolóra vesszük, hogy akkor is olyan karakán legények volnának-e kicsereleltek látszó mamebukjaink Bécsben, ha Budapesten nem volna obstrukció. Nem hagyjuk számitá-unkon kívül, hogy ami meggyőződésnek látszik, az bevágot szerep is lehet, ami pusztiltó viharok jelentkezik, az talán csak taktika. Kétszer is meggondoljuk, hogy sokáig ökölbe gyürt kezeinket tapsokra nyissuk, mert a tegnapi bárán ma oroszlánnak mutatkozik be. Mert volt olyan sokáig bárán s ő csal-e vagy a mi szemünk, mikor egyszerre oroszlánt látunk? Ettől a delegációtól fordulatot várt a magyar közvélemény. Várta, hogy a hadügyi kormányzat meghajítja lobogóját a magyar törvények s e törvényekben gyökeredző nemzeti követelések előtt. Várta, hogy a magyar delegáció négy hét alatt meg tudja érteni a katonai körökkel azt, ami a magyar törvényhozásnak ötnegyed esztendő alatt sem sikerült. Hát vajjon nem azért karakán-e a delegáció, mert ha nem volna ilyen, számon kérnék tőle idehaza? És nem azért kérte-e kölcsön gróf Széchenyi Imre az Ugron Gábor skrupulusait, mert ez engesztelő, megnyugtató, sőt felvillanyozó hatással lehet Budapesten? Mindezt kötelessége belevonni mérlegeléseibe a sajtónak, mert hiszen ellenőrzés a tiszte s aki ellenőrzésre megy, bizalmatlanságot vigyen az iszákjában.

Hát várjuk meg — gróf Tisza István utasítása szerint — a háromórát vonatot. Várjuk meg, alkalmi és taktikai bizalmatlanság volt-e, mely az idej delegáció hangjából

kicsendült vagy csakugyan jobb idők hajnalhasadása? A himnuszt akkor sem lesz kései. De ha nem egészen bizonyos, hogy ez a mostani delegáció őszintén kuruckodott, már az minden kétségen felül áll, hogy a véletlen vagy a taktika rávezette az igazi utra, melyen haladnia illenék. A delegáció azt a tisztet tölti be a közös kormányzásban, mint az ellenzék a törvényhozáásban. Ellenőriz. Jóformán egyebet se tesz, mint ellenőriz. Már pedig az ellenőrzéshez bizalmatlanságra van szükség, melyet rokonszenv meg nem téveszt, látszat meg nem csal, szép szó meg nem tántorít. Aki ellenőriz, mint a jó katoná, meg a győzedelmes argumentumok elől is csak lépésről-lépésre hátrál. És akkor sem szivesen. Amikor meg kellene magát adnia, akkor is inkább magába fojtja a szót. Ugy tesz, mintha türne, holott már le van győzve. Így tesz az ellenzék és így tennie kötelessége. Pedig az ellenzék és a többség harca ugyanazt a célt, ugyanazt a diadalt keresi. Két tábor, mely ugyanazt akarja, de mindegyik jobban akarja. Ellenben a delegáció százszoros bizalmatlanságra volna kötelezve, mert két állam közösen intézendő ügyei körül az abszolút pártatlanág szinte lehetetlen, s ha két urat szolgálni általában is nehéz, két állam érdekei közt az egyensúlyt megőrizni még olyan Pitreichoknak sem sikerülne, akik valami csuda következtében egyformán tudnák imádni az osztrákokat és a magyart. A közös kormány tagjai közt nem akadnak Pókainék, akik szívük lassu elvérzése közben tépelődnek: melyiket szeretem, melyiket szeretem? Ők mindig tudják, hogy melyiket szeretik. Ha valahol, a közös kormányzat ellenőrzésében föltétlenül szükség van a legnagyobbfokú bizalmatlanságra. És ha a magyar delegáció a közügyekre nézve nem jelenti az ellenőrzés utolsó és végleges retortáját: ezt nem szabad ugy értelmezni, hogy Deák Ferenc nem képzelte tulbizalmatlannak a delegáció ellenőrző-feladatát, hanem éppen azt mutatja, hogy Deák Ferenc még a legnagyobb bizalmatlansággal teljesi-

TÁRCA

Alkonyat.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Csismadia Sándor.

Az öreg Csörgő még a nyár utolján ágyának esett. Evék óta göthösködött már, de nem hagyta magát. Két évvel ezelőt még aratott. Neveletlen gyermekei ugy már nem voltak, rég szárnnyukra eresztette őket, de ott volt az öreg asszony. Nem sokat eszik az, de bizony azért csak kenyérral él. Igyekezett hát az öreg Csörgő, míg birta. Részeskedett.

Sok bajjal járt ez a részeskedés az utóbbi években, nem csak azért, mert öreg csontjainak nehezebb esett a munka, hanem azért is, mert a fiatalabbak gunyt üztek belőle meg szekirozták is gyámoltatlansága miatt.

Leghátul állították a bandában, hogy ne akadályozza a többit. De így se sokra mentek vele, mert csakhamar elhagyták, aztán meg ujra utólérték. Mikor már közel suhogott hozzá az első ember kaszája, rákiáltottak:

— No csak rajta, öreg! Hadd menjen!

Az öreg igyekezett minden erejéből. Fehér fűrtjeiről lecsurgott a víz a szemébe s onnan könnyeivel vegyest folyt végig az állán. Hátán az ing csupa sár volt. A por belepte, az izzadság elöntötte és sáros, calatos ronggyá változtatta. Mikor látta, hogy már csak nem bírja a fiatalabbak előtt, mintha hirtelen nagy elhatározás vet volna erőt rajta, kilépett a sorból. Kaszája

nyelét a földnek támasztva, másik végét a hátsának vetette s ingujjával törülgette az arcát, miközben félig haraggal, félig engesztelőleg mondta:

— No hát menjetek, ha olyan jól birjátok! Azok csak vágták a buzát s az örege rá se nézve, vetették oda esufondárosan:

— Hej öreg, öreg, a kend bőrén se sokat nyerne már a sintér!

Az öreg Csörgőt nagyon bántotta az ilyen beszéd. Jobbadán csak magának mormogta:

— Jól van jól, majd ti is juthattok még ilyen kenyérre!

Azután csak beállt hátul a sorba és mérgesen vágta kaszáját a gazba. Mert haragudott az öreg Csörgő nagyon. Haragudott önmagára, amiért olyan gyámoltalan, és haragudott amazokra, amiért erősek. De haragudott az egész világra is, mert mért kell ilyen öreg embernek dolgozni.

Egyszer aztán kinaradt az aratásból. Valami fájás állott a derekába s nem tudott hajolni. Ekkor, hogy mégse éljen hiába, eszösködni kezdett. Örizte a dinnyét, de itt is sok keserűsége volt. A falubeli kamazok lopták a dinnyét. Pedig nagyobb biztonság okáért két kunyhója volt: egyik a föld egyik végén, a másik meg a föld másik végén; hogy ne tudják sohase, hol tanyázik a dinnyék öre.

Mindazonáltal, különösen ha felhős volt az éjszaka, csak meglópták. Ugy cselekedtek a kétmivalók, hogy egy páran odamentek az öreghez beszélgetni, meg is kínálták dohánnyal, addig a többiek meg a sötétben jól megrakodtak dinnyével.

Volt ugyan kutyája, ugatót is sokszor, de

mit ér az, ha nem lehet tőle megkérdezni, hogy mit ugat. A kutya éjjel gyakran féltében is ugat. Vagy felelget a falubeli kutyák ugatására. Az is lehet, hogy unalmában ugat. Akadt olyan kutyája is, amelyek ok nélkül sohase ugatott. De azt meg mindjárt eltették láb alól. Szurkot vagy gombostűt adtak be neki kenyérbélben.

Ha ugy reggelenkint, harmattal, jöttek a dinnyéért, majd itt, majd ott szolították meg az öreget:

— Megint elvitték a dinnyénkéből, bátyám-uram! Minek fizetjük mi akkor a nagy eszöszbért, a husz krajcárt, ha csak lopkodják a dinnyét?

— El-e?! — esudálkozott az öreg.

— El bizony! Hiányzik a nagy görög, amit meg is jegyeztem a multkor. Meg a cserhaju sárga, amelyik éppen most lett volna érett. Aztán a kis cukorbélü. Sok hiányzik, nagyon sok.

Az öreg eszóvalgatta a fejét:

— Már pedig én, elkem, nem voltam innen el egy tapodtat sem. Aztán egész éjjel nem is aludtam; a fogam fáj. Meg tudná mondani a kutyám, ha beszélni tudna, mert együtt virasztottunk.

Ilyesféle eszme-cserék folytak a dinnyeföldön, melyek azonban nem változtathatták meg azt a tényt, hogy a dinnyék elvesztek. És a gaz tolvajok mindig az éretteket vitték el. Mútan pedig az öreg Csörgő mindig azt állította csökönyösen, hogy senkit se látott a dinnyeföldön, végre is az a hiedelem kezdett lábrakapni, hogy ő maga lopkodja a dinnyét. Görbe szemekkel kezdtek rá nézni. Jövöre bizonyosan nem fogadták volna meg. Még jó szerencse, hogy akkorra megbetegedett.

Ott feküdt az öreg Csörgő, csontig lesová-

tett ellenőrzés után sem tartotta fölöslegesnek a parlament további ellenőrzését. Több szem többet lát: — de éppen azért már a delegáció is tartsa nyitva a szemét.

Harminchét esztendő óta nem úgy volt. Az idén a magyar delegáció először engedte meg magának, hogy a bizalmatlanság üvegén keresztül nézzen és bizalmatlan lélekkel hallgasson. Taktika ez vagy őszinte átalakulás? — az ellenőrzésben köteles bizalmatlansággal vizsgálódó sajtó még nem állapíthatja meg. De már ez az első erősebb hang s ez az első megnyilatkozott bizalmatlanság is fényesen igazolja, hogy a delegáció, mint a jászberényi kúrt, csak addig nem több kegyeleles relikviánál, míg előkerülnek az igaz, jótudéjú, hozzáértő és erős férfiak, akik bele tudnak fújni, meg tudják szólaltatni. Akkor aztán ma is megijed tőle a német...

BELFÖLD

Magyar minisztertanács Bécsben. Mint értesülünk, az e heti magyar minisztertanács Bécsben lesz és pedig szerdán. A kormányra ugyanis sürgős javaslatok elintézése vár és a kabinet több tagja saját reszortgyűlésekben a hét közepe táján amúgy is Bécsbe érkezik.

Katonai képtelenségek. Ugyanaz az előkelő állású katonatiszt, aki a minap katonai szempontból tette bírálat tárgyává lapunkban a nemzeti követelésekkel szemben elfogialt hivatalos álláspontot, újabb érdekes észrevételeket közöl velünk, amelyeknek a veleje a következő:

A nemzeti követelések és a hadvezetőség hivatalos álláspontjának mérkőzésénél mind a két részen ugyanegy közös hiba állapítható meg: az ellentétes nézetek közül egyik sincs katonai szempontból felépítve és kidolgozva. Egyaránt laborál ebben a fogatkozásban a hadügyminiszter *non possumus* és az ellenzéknek merőben politikai motivumokból folytatott küzdelme. A hadvezetőség merev tagadása katonai szempontból egészen tartáhatatlan. A hadsereg egysége tagadhatatlanul előnyös a monarchia katonai erejének szempontjából de nemcsak hogy nem feltétlenül szükséges, hanem sohasem is volt meg. Volt és van közös hadsereg, még 1806-tól kezdve, amikor I. Ferenc osztrák császárságnak nyilvánította országait és az addig külön álló magyar hadsereget a cárszári hadsereggel egyesítette. Hogy ez törvényes volt-e, arról hallgatunk; de mint történelmi valóságot megállapítjuk, hogy az egyesítés megtörtént, azonban *egység* akkor sem volt már. Bizonyossága ennek az, hogy az uniformis már akkor is és attól fogva mindig különböző volt. Legújabb bizonyossága pedig az egység hiányának, hogy a

hadsereg magyar része ujonc nélkül maradhatott, holott Ausztriában ujoncokat. **Egységes hadsereg** tehát nincs és nem is kell, hogy legyen. Ha e helyett a közös hadseregnek úgy magyar, mint osztrák részében kifejlesztik azokat a nemzeti alapokat, amelyeken egy erős néphadsereg felépülhet, akkor talán nem leszünk *nagyhatalom*, hanem leszünk mindenesetre *egy nagy hatalom*, hanem leszünk mindenesetre *egy nagy hatalom*, amelylyel komolyan kell mindenkinek számot vetnie. A non possumus-t tehát katonai szakembernek nem lehet komolyan vennie. Azonképpen nem lehet komolyan venni azokat a reformokat sem, amelyeket a hadügyminiszter kilátásba vett, mert hiányzik belőlük a látható tervszerűség. Ezek a reformok így, amint a nyilvánosság előtt megjelennek, kinos bizonytalanságot okozhatnak a katonák körében, akik nem tudhatják, hogy ezek kezdetét jelentik-e valaminek, ami később, vagy pedig olyan semmiségek csupán, amelyeknek a katonai szakértelem szigorú vizsgálatain keresztül látszanak. A másik oldalon, a magyar katonai követeléseket hangoztató politikuskok oldalán is a teljes tervszerűtlenség éretleti következményeit. Ezek a követelések tisztára politikai természetű argumentumokkal vannak csak felszerelve és egyáltalában nincsen mögöttük egy átgondolt program, amely a katonai lehetőségek terjedelmével számot vetne. Ez a közös hibája a két ellentétes álláspontnak sajnálatos gyümölcsöt termelt a mostani helyzet elfajulásában. Ezt a helyzetet gyökeresen csak úgy lehet orvosolni, ha mind a két részen elsősorban a katonai érdekeket veszik szemügyre, de természetesen azokat a katonai érdekeket, amelyek az ország érdekeivel azonosak. Csak így érhetjük el azt az egyedül kívánatos végeit, hogy legyen a monarchiának egy-egy külön szervezett, de együtt harcoló, mind a két részében és így együtt is erős hadserege.

A katonai reformok. A *Neue Freie Presse* budapesti levelet közöl, amely érdekes értesüléseket tartalmaz a kormány katonai reformterveiről. Ezek szerint a magyar kormánynek kész törvényjavaslata van, amely a katonai nevelítézetekben rendszeresítő nagyszámú ösztöndíjakról szól. Az ösztöndíjak száma lényegesen meghaladja az eddigi információkat. Nevezetesen a hadapródiskolákban nem kevesebb, mint 800 ösztöndíjas helyet alapítanak magyar fiúk részére és pedig úgy, hogy négy éven keresztül 200—200 helyet töltenek be; ezenkívül a bécsi helyi Theresianumban és a bécsi katonai műszaki akadémiában 93 ösztöndíjas hely lesz, a katonai realiskolákban pedig 180. Azt hiszik az illetékes körök, hogy ilyen módon évenként 240—250 magyar tisztet fognak kiképezhetni a közös hadsereg részére. Reménylik azonban, hogy a társadalom is követni fogja az állam példáját és ezen az uton is emelkedni fog a magyar tisztek száma. Az ösztöndíjas helyek alapításával járó költségeket az

első évben 75—80.000 koronára, a reform teljes végrehajtásának idejében pedig körülbelül 600.000 koronára teszik. A törvényjavaslatot Nyíri honvédelmi miniszter a képviselőháznak a delegáció bejárása után tartandó egyik legközelebbi ülésén fogja beterjeszteni.

A osztrakeredai választás. A Molnár József szabadalvupárti képviselő halálával megüresedett osztrakeredai kerületben ma ment végbe a választás. A mandátumért Györgypál Domokos Szederkényi-párti és Egyedy Artur szabadalvupárti jeleltek pályáztak. Mint tudósítónk jelenti, a választás délután öt órákor végződött, és pedig az ellenzék jelölt győzelmével. Györgypál Domokos kapott 770, Egyedy Artur pedig 309 szavazatot. A rendet nem zavarták meg. A kerület szabadalvupárti választóit igen leverte az eredmény, amelyet annak tulajdonítanak, hogy a jelölt személyét nem választották meg szerencsésen.

A delegáció.

Budapest, február 22.

A magyar delegáció mai teljes ülésében kezdte meg a hadügyi költségvetés tárgyalását. A vita első napját rendkívül érdekessé tette, hogy a hadügyi politika bírálatában és a nemzetiálláspont érvényesítésében a szabadalvupárti delegátusok vezettek. Mig ugyanis az ellenzék felszólalók, így gróf Wilczek és Okolicsányi, politikai okosságából a mérsékletnek megiehetősen szűkre szabott korlátai között mozogtak, addig a szabadalvupárti Pap Géza, de különösen gróf Széchenyi Imre a magyar nemzeti álláspontot rendkívül nagy energiával, meglepő nyíltsággal, sőt itt-ott nyers szókimondásig menő merészséggel juttatták kifejezésre. Az igen érdekes és a mellett előkelő színvonalú vitáról a következő tudósítást adjuk:

Bécs, február 22.

A magyar delegáció ma délelőtt nyilvános ülést tartott, amelyen a hadügyi költségvetést tárgyalta.

Müller László rendkívül követ a külügyminiszter nevében interpellációkra választ s közölte, hogy a Panama-csatorna háborítatlan használatra tekintetben azt illeti a kezdeményezés, aki elsősorban érdekel, ami pedig a dunai hajózás szabadságát illeti, azt szerződés biztosítja.

Ugron Căbör indítványát, hogy a delegáció iratát a képviselőház könyvtárában őrizék, egy legközelebbi ülésen fogják tárgyalni.

Műnch Aurél előadó ismerteti a hadügyi költségvetést: leemlíti, hogy a magyar parlament viszonyok miatt a hadügyminiszter kénytelen volt egy a hadsereg harcoképessége, valamint a fegyveres erőkben is részben a három évet k szögát katonákat további szolgálatra visszatarítani egész mult év végéig, részben pedig a póttartalékosokat fegyver alá szóltatni. Hogy ezek a póttartalékosok mikor fognak hazabocsáttatni, az attól függ, hogy a magyar országgyűlés az 1903. évre mikor fogja megszavazni a rendes üljoncot.

Pap Géza reflektál az osztrák delegációban elhangzottakra. Elszomorító az a jellegesség, amelyre az osztrák delegációban emondott egyes beszédekből következtetni lehet. Téves értelmezéssel messzemenő, a hadsereg felbontására irányuló törekvést látnak a

nyodva, az ajtó mögötti szegényes, régidivatú ágyon. Öregbe volt az az ágy, mint ő maga; még az apja hagyta rá. Lepedő gyanánt egy elnyitott nagykendő volt ráterítve, melynek nagy basadásai között elbújott a szalma. Nagyon szegényesnek mutatkozott az a fekvőhely.

Harmadik nap kihívták a doktort. Megkérdezte, hogy mi baja, aztán rendelt valami italt. Az öreg Csörgő még bosszankodott is, mikor a doktor elment.

— Micsoda doktor az ilyen? Tőlem kérdi, hogy mi a bajom. Hát én tudjam? En csak azt tudom, hogy fáj. Azért doktor, hogy ő találja ki. — Nono, csak ne zavarja kend föl magát. Az is a kend baja lesz, nem a másé — csitította az ide-oda tipegő élettárs.

— De hát mit kérdezi én tőlem, hogy mi a bajom? Ha tudnám, nem hívtattam volna őtet — morfondírozott az öreg.

Majd megrohanta a köhögés, azzal lett elfoglalva. Fejét kinyújtotta az ágy széléről és úgy köhögött le a nyirkos szobaföldre. — Jaj csak megfogtana már! — sóhajtott, mikor szóhoz juthatott.

Az asszony nem szólt rá semmit, de magában nagyon nehezelt az ilyen káromlásért. Amúgy is a férjét okozta a betegségét. Ő az oka: nem vigyázott magára. Megbűnt. Mindig mondta neki, hogy jó sok szalmát tegyen a csizmájába, aztán a nyakravalóját gondosan kösse meg, a szipkáját húzza le a földre. Nem hallgatott a szóra. Most itt van ni! Kinek a baja? Megint csak az óv. — De azért egyenesen nem akarta megtámadni. Nem vitte rá a lélek, nehogy a baját nehezítse az amúgy is beteg embernek. Hanem azt meg nem

álhatta, hogy legalább kerülő uton oda ne mondjon neki:

— Hajh! Hajh! Erre neveli föl az ember a gyerekeit! Lássa kend, a lányai még erre se néznek!

Az öreg fészkelődni kezdett az ágyában, mintha szólni akarna, de aztán csak nem szólt. Talán arról gondolkodott, hogy mit is szóljon, mivel védelmezze a gyerekeit. Ha nem találta jó feleletet, akkor inkább készakarva is belefogott a köhögésbe, mintha ettől nem tudna beszélni. Olykor meg haragosan vágott vissza:

— Ugyan ne duruzsolj! Neked is lányaid. Tudod, hogy nem jöhetnek a jószágtól.

— Ejha, hát a jószág előbbrevaló, mint az apuk? De ha már nem jöhetnek is, csak tiszteltethetők kendet. Azt se teszik.

— Jól van, jól, — morgott az öreg — csak kivinnének már engemet!

— Nem is tud kend egyebet, csak mindig ilyenekkel előhozakodni — mondta az asszony. Akkorra aztán elpityeredett, fölfogta a köhögését és telelirta. Hogy ő nem tud eleget tenni, mindig bántja az ura, pedig isten látja a lelkét, milyen kímélettel bánik vele.

Elpanaszolta a szomszédoknak, hogy milyen türelmeden beteg az ura. Mindenben hibát keres. Nem lehet kedvté találni. Pedig ő szivesen tesz neki bármit: az ágyát megigazgatja, orvososságot ad neki, ha lecsuszik róla a takaró, helyre teszi.

A szomszédasszonyok csudákoztak. Csörgőné meg folytatta:

— Aztán néha különös kívánságai vannak. Tudja, szomszédasszony, hogy mióta beteg szegény, nem főzők. Nincs miből. Tüzelünk sincs. Hát mit csináljak, honnan teremtek? Nem va-

gyok én milliomos. Hogy mégis ne egye az a beteg ember a száraz kenyert, vezte' szoktam neki megáztatni. Hát uramfia, a multkor egyszer csak azt mondja egy délben: Olyan jó volna egy kis étel; erdej át Görbe Kovácskhoz, kérjél egy tányér levest. — Tudják, oda, ahol fiatalabb korában tizenöt esztendőn át béreskedett, aztán meg ahol azóta is minden nyáron részes volt. Hogy menjek én oda? Mikor jól tudom, hogy azok nem szokták a maradék ételt kidobni, hanem a moslékosba öntik a disznóknak. Nem kívánhatom, hogy magukat károsítsák. Elég szép volt tőlük, hogy olyan hosszú időn át munkát adtak az uramnak. Bizony nem mentem át.

Az öreg Csörgő pedig egyre rosszabbul lett. Már a pipa sem esett neki jól. Ez a súlyos betegség legbiztosabb jele. Eddig se sokszor kívánta meg, de azért néha-néha szippantott egyet-kettőt, aztán letette.

A nap lemenőben volt. Az esti homály kezdett sűrűsödni a kis szobában. Ha a macska nem dorombolt volna a padkán, szinte félt csönd lett volna odabent. Az öreg Csörgő is elcsendesedett; van félórája, hogy nem köhögött. Az asszony az ablaknál kucozott a lócán. Sirdogált.

Maga se tudta, miért sír, csak sírt, sírt... Egyszer megmozdult, hogy leszáll, megnézi a betegot. De megint csak ott maradt, mert olyan hideg a szoba s ő olyan jól fölmelegedett ott, összehúzódva a lócán. Vagy tán megfeledkezett a hidegről sirdogálásában? Majd azt gondolta, csak nem mozdul meg, hátha fölkeltené az urat. Hadd pihenjen szegény.

Az meg csak pihent, pihent, egyre pihent...

terye volt helyes és célszerű intézkedésekben és különösen a magyar nyelv intenzívebb tanításának behozatalában. Téves következtetéseket vonnak le abból a körülményből, hogy a magyarországi katonai intézetekben a jövőben a magyar nyelv intenzívebben fog tanítani, hamis következtetéseket vonnak a hadsereg egységének megdöntésére és szem elől tévesztik azt a körülményt, hogy amikor nyelvi jogokról szólnak, óles megkülönböztetést kell tenni Magyarországgal és Ausztria másnyelvi követelményei között. Magyarország ezredéves állami multha mellett ott áll az 1897. XII. törvények, amely világos szavaiban Magyarország mint az osztrák-magyar monarchia egy államának olyan jogokat biztosít, amely jogok Ausztriában más nyelvi törekvésekkel össze nem hasonlíthatók (Ugy van! Ugy van!) és amelyek összehasonlításának a magyar nemzet a maga egészében ellentmondana és azokkal szembehelyezkednek. (Ugy van! Ugy van!) Talán csak nem hiszik az osztrák delegáció tagjai, hogy veszélyes az, hogy a katonai kiképzetésben részesült ifjú, ha a katonai pályára fizikai vagy szellemi képességénél fogva alkalmatlanná válik s a magyar nyelvet bírja, a polgári élet más terén érvényesülhet?

Nem az elszakadás tendenciája vezet minket, amikor a magyar nyelvnek a közös hadseregben előkelőbb helyet akarunk biztosítani, hanem az a tudat, hogy ez által a hadsereg haroképességét, a hadseregnek a magyar nemzettel való erősebb egybeforrását jobban biztosíthatjuk. Megelégedésle fogadják a bejelentett reformokat, bárba jogosult azoknak a feltételei. akik nem érik be ezekkel az eredményekkel. Fejtégeti ezután a hadügyminiszter expozé ának bizonyos nem szerencsés kifejezéseit. Helytelen magyarzatokra adhat a kalmat, ha a hadügyminiszter néphadsereget említi. Örül, hogy a hadügyi kormány a hadsereg hagyományos szelleme körül kifejlődött téves felfogásokat iparkodott e'ozlatni. Kívánatos volna, hogy a magyar államiság teljes tisztelettel jelentő szavak, melyekkel a hadügyminiszter a magyar hadügyi albizottság e hó 9-én tartott ülésében a magyar alkotmányról táp állt érzelmeinek kifejezést adott, Magyarországnak nemcsak polgársága körében, de minden házárdnyában is köztudomásúvá válnának, mert ennek végtelen előnyös kihatásai lennének és az volna a következménye, hogy a léreérések kölönös megbeszélésre vezetnének. Hangsúlyozza a magyar ipar részletésének nagyobb mértékben való jogosságát és figyelmre ajánlja a kormánynak, hogy a milliókra menő új beruházások körül járjon el nagy gondal. A költségvetést megszavazza.

Gróf Wilczek Frigyes hangoztatja, hogy a delegációnak a naptári év lettele után való egybehívása törvényellenes; nem mentés ezért a kormánynak az obstrukción. Azok, akik a par tís érvényesülését követelik nem törekszenek a hadsereg megbontására. Eredményt lát a katonai nevelés terén és a magyar honos tisztnek visszahelyezése tekintetében a bejelentett reformokban és elismeri, hogy soha még annyi jóakarat nem találkozunk a hadügyi kormány részről, mint most. Abban azonban nincs haddás amir a jelvényekről és a katonai büntető-perrendtartásról mondott a miniszter. Sürgeti a kormányt, hogy a nagy terhek feleiben a hadsereg jogszátságának nemzetgazdasági előnyeiben megfelelően részesítse Magyarországot. Több jóakaratot kíván a pórtartalékok irányában és kéri a hadügyminisztert, hogy legyen tekintettel anyagi viszonyainkra a költségvetés összeállításában, mert takarékoságnak nyomát sem látja.

Gróf Széchenyi Imre elfogadja a költségvetést, amelynek megbízhatósága felől meggyőződést szerzett és mert léteinek kényszerítő voltát elismeri. Jelzi, hogy a közjogi ellenzék a hosszú harc alatt nem hangoztatta a perszonális unió és az önálló hadsereg jelszavait. Az első tanulság ebből az, hogy érvényt kell szerezniük az 1867. XII. tc. 11-ának, hogy ezután ez a kifejezés: „magyar hadsereg” ne legyen csak közigazgatási fogalom. Igaz, minálunk Magyarországon is eltérők a nézetek a felett, hogy e kifejezés: „magyar hadsereg”, miképpen domborítható ki a leghelyesebben a gyakorlatban; annyi kétségtelen hogy ennek csak addig szabad monnia, ahol a katonai egység nincs veszélyeztetve. Nem érzi, hogy az ellenzék irigkedve mondja a kis Balkán-államokra, milyen kicsinyek és mégis önálló nemzeti hadseregek van. Bizony, örömet adnának cserébe nemzeti vezényszavukat egy kis nagyhatalmi részesedésért. Mindennek az életben van ellenértéke és az az áldozat, amelyet mi kénytelenek vagyunk hozni, éppen abban áll, hogy a hadsereg keretében nemzeti önállóságunk kifejezését csakis azon határig engedhetjük meg magunknak, amely határ az egész hadsereg katonai egységének sértetlensége. Ha kérdezzük, hogy mit tett a hadvezetés a katonai egység megővására, azt lelelik reá: megtettünk mindent, hogy megakadályozzuk azt, hogy a néptörzsek külön érdekei érvényre emelkedjenek. Csak hogy itt szakasztott ugyanazt az eljárást alkalmazták egy szuverén államot alkotó független nemzetel szemben is a néptörzsekkel szemben alkalmazták.

A hadvezetés a helyett, hogy a törvényekből kimagasli két momentumot: a katonai egységet és a magyar hadsereget egymással kellő egyensúlyban tartotta volna, a helyett, hogy ezt a második momentumot felhasználta volna az elsőnek a támogatására, az első felhasználta a másikat az élnyomására. Az 1867. XII. tc. 11. §-ában ezen két momentumnak a pakumát látja Ha pedig valaki azt akarja hogy az ő társa betartsa a pakumot, legalább az illetékek magának be kell azt tartania. A magyar hadsereg még ma is csak közjogi fogalom; aki biztosítani akarja a katonai egységet, annak érvényesítenie kell a törvényt. A hadügyminiszter vizsgálta azt a kérdést, hogy miért éppen a kiegyezés fennállásának harminchetedik évében mozdult meg a közvélemény. Azért, mert intézményes haladásra van szükség és a hadsereg szellemének is át kell alakulnia. Nem a multak dicső tradícióinak tiszteletén akar változ-

tatni, hanem azt éri ezalatt, hogy alkalmazkodjék a hadsereg szelleme végre is a megelöv törvényes állapothoz, mert nem lehetséges, hogy egy császári és királyi osztrák magyar hadsereget kizárólag a régi császári szellem lengjen át.

Nem az osztrákok ellen, de egymással vállaltve dolgozunk ugyanegy cél eléréséért és ennek az egyértelműségnek az se legyen akadály, hogy a magyar felségjogokat mi másképpen értelmezzük, mint ők. A hadsereg egységének fenntartásáért nagy áldozatot hozunk, egy sacriofiumm intellektuál; mi osztrák társainktól nem követelünk mást, mint azt, hogy a közel 4 év előtt kongruenciába hozott törvényeinket ugy léptethessük életbe, amint megírva vannak. Tehát adjuk meg a királynak, ami a királyé, mi pedig sohasem tagadjuk meg a császártól azt, ami a császáré. (Helyeslés.)

Okolicsányi László azt feleli gróf Széchenyinek, hogy ez nem a közjogi alapon álló párt feyverével való harc. Ez csak taktika és sobasem volt más.

Hegedűs Sándor: Öszinte beszéd!

Okolicsányi László: A 67-iki törvények nincsenek végrehajtva. A mostani delegációtól várja a közvélemény a félreértések elosztatását és amaz akadályok elhárítását, amelyek a nemzet jogos követeléseinek érvényesülését hátráltatták. Fádalom, az eredmény megdöbbszönten kevés. Nem is hiszi, hogy a béke helyreálljon, ha a kormány csak ezekkel az eredményekkel áll a nemzet elé.

Hegedűs Sándor: Ez önöktől függ!

Okolicsányi László: Nem függ tőlünk! (Felkiáltások: Kizárólag önöktől függ!) Ha abban az értelemben érti ezt Hegedűs, hogy vajjon csináljunk-e a parlamentben tovább is obstrukciókat vagy nem, akkor nincs igaza, mert mi elbaltoghatunk, mi minden küzdelmet abbahagyhatunk, még ha a nemzet jogos követeléseit kielégítve nincsenek is, de egy tél vagy egy egész esztendő múlva sokkal veszedelmesebben fognak ezek a követelések ujra napirendre kerülni. (Felkiáltások: Próbálják meg!) Ha azonban ugy érti ezt, hogy ezekkel az eredményekkel megelégedve hallgassunk el, hogy a közvéleménnyel bitessük el, mintha ezek kielégítők volnának, vagy hogy ne figyelmeztessük a közvéleményt arra, hogy mi ebben a személynvesztés és mi az, amit követelünk, erre figyelemzetni a közvéleményt, mindenkor kötelességünknek fogjuk tartani.

Wlassics Gyula: Ezt meg lehet tenni obstrukció nélkül is!

Okolicsányi László: A közvélemény itélni jog köztőlünk és önök között. Ausztriában azt hangoztatják, hogy mi jelszavakon nyargalunk, mikor a nemzeti törekvésekért küzdünk. Ez a felső körök felfogása is és ez akadályozza a kibontakozást. Nincs a közös hadseregnek mai szervezetében semmi jogosultsága, hagyományaira pedig kár lesz hivatkozni, mert azok a magyar ember előtt gyűlöletesek. Nem lehet más érteleme a kiegyezési törvénynek, csak az, hogy van egy magyar hadsereg és van egy osztrák hadsereg. A magyar nemzeti törekvések addig nem valósulhatnak meg, amig a hadseregnek közös lesz a vezéréte, ezért hiva az önálló hadseregnek. A barcképeséget nem csökkentenék, sőt inkább fokozná az, ha a magyar hadsereget tevő hadtestek vezényleti nyelve a magyar volna. A hadügyi kormány katonai tanterve nem kielégítő, ellenben helyesli, hogy elsősorban magyar usztek képzésére kell törekedni. A költségvetést nem szavazza meg.

Elsők: A vita folytatását holnap délelőtt 11 órára halasztja és kéri a delegáció tagjait, hogy ho nap délután 4 óráig maradjanak együtt.

Fécs, február 22.

A delegációs eléd után a cerole mindössze huszonöt percig tartott. A magyar urakkal beszélgetvén a király többször rátért ugyan politikai témákra, jelentős politikai nyilatkozatot azonban nem tett.

Ebed után 6 felségé elsőnek gróf Gouchevski közös külügyminisztert szólította meg, azután gróf Tisza István miniszterelnökkel és Szell Kálmánnal beszélt hosszabb ideig.

Báró Harkányi Frigyesről a magyar delegáció tárgyalásainak menetéről társalgott a király s így fejezte be szavait:

— Itt csak rendbe jönnénk; most már az volna kívánatos, hogy odahaza is kedvezően alakuljanak a viszonyok.

Azután gróf Hadik-Barkóczy Endrét szólította meg a felség, Láng Lajossal pedig a politikai helyzetről beszélt.

Wlassics Gyulával szemben a király örömet fejezte ki azon, hogy részt vesz a delegáció tárgyalásaiban, majd megemlékezett a vétő-jogról mondott beszédéről, aztán kérdezősködött Wlassics olaszországi utjáról, napolyi és római benyomásairól.

Dókus Ernőhöz, a szabadelvűpárt igazgatójához e szavakkal fordult a király:

— Értesültem, hogy a szabadelvűpárt előtt legutóbb tüntetés volt. De ugy tudom, nem katonai kérdések miatt volt a demonstráció.

— A szocialisták rendezték a tüntetést — felelt Dókus. — Az egész nagyon modernül tolyt le. A tüntetők kerékpáron jelentek meg és a rendőrök hasonlóképpen biciklun üldöztek őket.

A király jóízűen mosolygott ezen.

Münich Auréllal a király a hadügyi tárgyalásokról beszélgetett, aztán magyar honvédelmi kérdésekre terelődött át a beszélgetés.

Pildner Ferenctől megkérdezte, hogy vannak Erdélyben, aztán így szólt a király:

— Örülök, hogy a szászok beléptek a szabad-elvűpártba.

— Mi szászok a felséged kormánya mellett tartunk és a magyar állammal élünk, halunk — felelt Pildner.

— Tudom, hogy a szászok így gondolkoznak — válaszolt a felség. — Örvendek, hogy öntől ilyen lojalis szavakat hallótam.

Fop Gézával hadügyi kérdésekről beszélt az uralkodó, Darányi Ignócal pedig olaszországi utjáról társalgott, majd megkérdezte tőle, minő benyomást tett rá a hadügyi tárgyalás mai első napja; a beszélgetés végül a magyar belpolitikai viszonyokra tört át.

Miklós Ödönnel az élelmészeti albizottságban kifejtett működéséről váltott szót a felség. Miklós Ödön elmondotta, hogy a bevásárlás módszerére vonatkozó indítványai következtében milyen nagymérvű megakaratást ért el a hadügyi kormány.

A király megjegyezte:

— Ilyen szempontokra kell fordítaniok figyelmüket a delegátus urakkak.

Áttért azután ő felsége Pireich legutóbbi beszédére s ennek kapcsán megjegyezte, hogy megvan a jóakarata e menni addig a határig, amelyet a 67-es alap megjelöl. Majd a politikai viszonyokról beszélgetve, érintette a király az új magyar politikai pártalakulást is.

Szemere Miklóssal legutóbbi beszédének ötletéből a monarchikus elvről beszélt ő felsége.

Az ellenzék delegátusok közül a mai ebéden megjelent Rakovszky István, gróf Wilczek Frigyes és Okolicsányi László, a felség azonban egyiküket sem szólította meg.

Gróf Apponyi Albert, aki ma déleiben Bécsbe érkezett, az ebédre nem ment el.

A vasutasok fizetésrendezése.

Budapest, február 22.

Az államvasuti tisztviselők megint gazdagabb egy igérettel: félhivatalosan jelentették szombaton, hogy a fizetésrendezés dolgában a tárgyalások ujbl felvétettek. Vasárnap azután sulyos csorba esett véleménynyilvánítási szabadságukon. A budapesti gyűlés elnöke berekesztette az értekezletet, mielőtt még az értekezéshez jutottak volna. Nem kérdezte: skar-e valaki felszólalni, egyszerűen bezárta az ülést, a többit elvélvzte az ügyeletes rendőrtisztviselő.

A rendőrtisztviselő! lme, idáig jutott a vasutasok mozgalma. Mondjuk meg mindjárt, se u vasutasok, se e mozgalom — logikus gondolkozással bírálva a fejleményeket — nem oka ennek a tegnapi pucsnak. A mult megbocsáthatatlan mulasztásai jászának itt közre. Első és talán legnagyobb mulasztás, hogy a Magyar Királyi Államvasutak tisztviselői és alkalmazottai nem állami tisztviselők, illetve nem állami alkalmazottak. Az állam minden más vállalatának személyzete — a postáé, a dohányjövődéké, a sójövődéké — benne van az államhivatalnok státusban. Miért károsítja tehát anyagilag és erkölcsileg az a tarthatatlan fikció épp a vasutasokat, hogy bár álami üzem a működésük tere, ők mégsem állami tisztviselők?

Az állami tisztviselők igazát a jelen politikai viszonyok szintén sulyosan érintették, a fizetésrendezésük elmaradt, de legalább megkapták pótlékban azt, amit a tavalyi, meg nem szavazott költségvetés a fizetésrendezésre előírnyozott. Ha már most maga a kormány félhivatalos közlése is hangsúlyozza, hogy a vasuti tisztviselők fizetésrendezésének előfeltétele az állami tisztviselők fizetésének rendezése, megfoghatatlan, hogy vice versa miért nem jutnak a vasutasok is ama fizetési pótlékhöz, amelyben az állam többi tisztviselői részesednek. A vasuti tisztviselők legalább is olyan készséggel, fáradtsággal, kitarással s buzgóssággal szolgálják a közlekedésügy nagyjelentőségű érdekeit, mint az állam többi tisztviselői a maguk ügyükét. Igazságtalan tehát a megkülönböztetés a dotáció kérdésében, annyira igazságtalan, hogy a régtől fogva igért új illetmény-szabályzat ezt annál kevésbé tudja kikorrigálni, mennél később váltja be a vasutasok józoga reményseit. Erthető, helyeselhető s a közvélemény szimpátiájára érdemes is a két év előtti mozgalom mostani megújódása, az egyes üzletvezetőségek kerületén működő bizottságok állásfoglalása, a tiszték, altisztek és szolgák közös szervezkedése. Viszont érthetetlen és kárhözifatóandó az a nízus, amely a vasutasoktól el akarja vonni az egyesülésnek s gyűlésezésnek minden szabad polgárt megillető jogát.

Ezzel szemben nem argumentum, hogy sztrájkra igaztó cédulákat osztogattak tegnap az utcán. A vasutasok harmadéve tartó mozgalmának kerete, tárgyilagossága, higgadtsága és józansága elég biztosíték arra nézve, hogy a szervezkedés s a közös akció békés eszközökkel szol-

gálja a megoldásra immár tülön-tul megérett fizetésrendezés és szolgálati pragmatika ügyét.

A fizetésrendezés dolgában különben ma Ludvígh Gyula, az Államvasutak elnökgazdátja hosszabban nyilatkozott a *Függetlenség* című lap tudósító munkatársára előtt. A nyilatkozata egyetlen megjegyzésünk van. Itt nem szavakra, hanem tettekre van szükség. Amit az elnökgazdátja jogosnak ismer el, ugyanazt ismeresse el a megoldásra elődázhatatlannak a kereskedelmi miniszterrel, aki a pénzügyminiszternél eljárva, a minisztertanács határozatával juttassa aztán mennél előbb a vasutásokat fizetési pótlékokhoz addig is, amíg az új illetmény szabályzat hatályba nem lép.

Ludvígh Gyula elnökgazdátja mindenekelőtt azt hangsúlyozta, hogy a vasutások gyűlékezési jogát korlátozni nem szándékozik az igazgatóság. A fizetésrendezés — ugymond — már készen van és hogy ez az ügy oly lassan halad előre, annak okát nem az igazgatóság, legkevésbé a kormány működésében, hanem a parlamenti viszonyokban kell keresni. Más vasúti vállalatok rövidesen megtehetik, hogy alkalmazottaik fizetését rendezik, mert az nem függ más-tól, mint az igazgatóságtól avagy az igazgatóságtól tanácsától. Nálunk azonban maga a törvényhozás határozza ezt el. A törvényhozás pedig még az 1903. évi költségvetést sem intézte el, már pedig míg egy az 1903-dik, mint az 1904-dik évi költségvetés megszavazva nincs, addig ezt keresztülvinni nem lehet. Hogy illetékes helyen történő gondoskodás a fizetésrendezésről, azt mutatja az, hogy az 1903. évi költségvetésbe egy millió nyolcszázszáz korona, az 1904. évi költségvetésbe pedig négy millió korona lett előirányozva e célra. Helytelen az az állítás, mintha a személyidjzabás emeléséből eredő hat millió koronát is ide lehetne pótolni, először azért, mert ez az összeg nem annyi, hanem alig haladja meg a három millió koronát, másodszer pedig azért, mert figyelmen kívül hagyják a teherátvitel-forgalmat, már pedig egy üzemnél a két ágazat ki-egyenlítésére is kell gondolni. A kormány legelőbb azt tehetné meg, hogy a tavalyi költségvetésben előirányzott összeget, mint az állami tisztviselőknél, pótlékgyanánt kintáná, de ehhez is a törvényhozás hozzájárulása volna szükséges és ki tudja, mikor kerülhetne a parlamentben előterjesztés elé. Ami az előléptéseket illeti, egyenesen képtelenség az, hogy a mostani rangsorozat szerint már az idén történjék meg az, mert hiszen alig van néhány magasabbrangú tüzésed. Meg lehetnek győződve róla az államvasutak összes hivatalnokai és alkalmazottai, hogy sorsukat úgy az igazgatóság, mint különösen maga a miniszter szívén viseli és sokkal többet használnak ügyünknek, ha méltóság teljes nyugodtsággal és komolysággal be-várják, míg a tervezetből valóság lesz, mint ha nagyhangú gyűléseket tartanak és közvetítőkhöz futkároznak. Ami a vasúti alkalmazottoknak a fővárosban tartott gyűlését illeti, — ugymond a vezérigazgató — hogy az tüntetéses mozgalomra nőtte ki magát, annak oka egyrészt az, hogy a gyűlés vezetői talán nem jártak el körültekintéssel és tapintattal, de viszont menti őket ama körülmény, hogy az ismeretes szét-szótt óvadék alapján méltán tartották attól, hogy az érkező résztvevői túllépnék azon a kereten, amelyet az ügy komolysága megkíván.

KÜLFÖLD

A balkáni helyzet. A hivatalos körök minden cáfolata sem tudja elhárítani a politikai világgal, hogy Bulgáriának nincsenek harcias szándékai. A kis ország folyvást félszékeldék és hivatalos sajtója olyan hangon bírálja a porta eljárását, hogy szinte bámulni lehet Törökország túrelmét, hogy alaposan meg nem leckézteti a bolgárokat. De Törökország is mozgósít. A kormány nagy eleségállomásokat állít föl. A stambuli régi orvosiskolát eleséggraktárrá alakította át. Török ügynökök nagymennyiségű rizet, kétszersültöt és konzervet vásárolnak. Törökországban és a külföldön sok lovat vesznek.

Páris, február 22.

A *Temps* tudósítója előtt Bulgária párisi megbízottja így nyilatkozott:

— Határozottan kijelentem, hogy Bulgária most inkább, mint valaha, el van tükélve arra, hogy semmit sem fog tenni, ami a békét veszedelemmel fenyegetné. Különösen most, mikor a hatalmak feszült érdeklődéssel nézik a keletázsiai eseményeket Bulgária kerülni fog minden oly szót vagy tettet, melyből azt lehetne következtetni, hogy a keletázsiai háborút ki akarja használni. Szerencsétlenségünkre azt is konstataciónk kell azonban, hogy Törökország ellenünk, sajna, ellenséges indulatot tanusit.

Bukarest, február 22.

Az *Adeverulnak* azt jelenti Szófiából, hogy

Ferdinánd fejedelem sajátkezű levelet irt Károly királynak. A levelet Agura szófiái egyetemi tanár miatt rendkívül követ fogja a napokban Bukarestbe vinni.

Szófia, február 22.

A bolgár csapatokat a török batáron csoportosítják s ezzel el akarják érni azt, hogy a bolgár bandák Törökországba be ne törhessenek. Ez az intézkedés Nacsevicus konstantinápolyi bolgár követ missziójának eredménye. Nacsevicus ebben az intézkedésben módot lát arra, hogy a portának Bulgária ellen való haragját leohaszsa. Szófiában remélik, hogy ez intézkedés viszonzásul Törökország is bizonyos koncessziókat fog tenni. Ha ezek a koncessziók elmaradnak, akkor Bulgáriában erős oppozíció támad a Petrov-minisztérium ellen s azután nem lesz kizárva az, hogy valamelyik harcias csoport fog kormányra kerülni. Nacsevicus erre a veszedelemre a bolgár kormány megbízásából figyelmeztetni fogja a portát.

Filadelfia, február 22.

Abba a hajógyárba, hol a *Nalsidis* nevű török cirkálóhajót építik, sürgős rendelet érkezett, hogy sietessék a hajó elkészítését. Hír szerint a hajónak március 8-án kell elindulnia Törökország felé.

Orosz kémrendszer Németországban. Berlinből táviratozzák: A képviselőház mai ülésén dr. *Schönstedt* igazságügyminiszter egy interpellációra válaszolva, az állítólag Németországba behatólag orosz kémrendszer-ről nyilatkozott. A dolgoknak az a lényege, hogy a határon olyan anarchisztikus röpiratokat csempésznek be, amelyek felségsértő céllal iránváltak Oroszország ellen és politikai gyilkosságra való felbuztást tartalmaztak. Ezt pedig Poroszországban, mint barátságos bitoralom ellen irányuló felségsértés, büntetés. Báró *Hammerstein* belügyminiszter ama feltevést cáfolta meg, mintha orosz ügynököknek Németországban beolvasuk lenne, egyben tiltakozott az ellen, hogy az orosz rendszerek kívánságára a Németországban tartózkodó oroszokat anarchistáknak tekintésék.

Az orosz-japán háború.

Budapest, február 22.

Az a nagy esend, mely a keletázsiai háború színterét borítja, ijeszten hat a világtörténeti jelentőségű dráma minden szemlélőjére. Mintha a birkózók erőgyűjtésre vonultak volna vissza. Mintha megennék az utolsó intézkedéseket, mielőtt az élethalál-harera indulnának. Mert ami következni fog, az élet és halál kérdése. A minapi orosz kommunikéből világosan kitűnik, hogy Oroszország nem vonul vissza a harcéről, míg jártányi ereje lesz és nem vonul vissza Japán sem, míg lesz hajója és katonája, ki küzdeni kész. Ha csak anyagi érdekekről, csak területi nyereségről vagy veszteségről volna szó, talán lehetne módot találni a megegyezésre, az érdekek méltányos kielégítésére. De amiért ez a rettenetes háború folyik, az erkölcsi jelentőségű, az megszathatatlan és megegyezés útján elintézhetetlen. Ki legyen Keletázsia hangadó hatalma, vezére, kulturális zászlóvivője? Im ez az a kérdés, mely a két erős népet egymással szembeállítja, mely miatt tömémenten vérenek kell folynia, mely a családok ezreit és tizezeit borítja be a gyászszal és bánattal. És ez az a kérdés, melyet csak az egyik ellenfél teljes elbukása dönthet el és amely-nél egyes győzelmek, részlet-diadalok vajmi keveset számítanak. Ezért mondotta az orosz kommuniké, hogy hosszú, nagyon hosszú lesz a háború, annyi ideig tartó, ameddig Oroszország győzi emberanyaggal, győzi pénzzel, győzi türelemmel. Nem mond le, ha a veszteségek akármilyen hosszú sora éri, nem mond le, ha egész erejét kell is feláldoznia. Ezért készül lassan, óvatosan, ezért nem fog döntő ütközethez becsatkozni mindaddig, míg roppant emberanyagának egész rettenetes súlyával nem nehezíthetik rá Japánra. Ezért vonul vissza Mukdenbe, Kharbinba és idézi Önkénytelenül is az 1812-iki napoleoni katonasztrófát eszünkbe, mikor Moszkváig esalta el az Európa-verbő császár, hogy azután megsemmisítse óriási területeivel, pusztá mezővel, éltel nem nyújtó sivatagaival, elhagyott városaival, falvaival és mindenfelől elő-előtörő kozákjaival. Ah, azok a rettenetes kozákok! Ezek a félvad ősemberok, akik lovon nőttek fel, akik hozzá vannak szokva az éghajlat minden szeszélyéhez, akik versenyt lovagolnak a szélvészszel, akik szemébe kacagnak a halálnak, akik megrészegülnek a vértől és

kiket örvöngöklök a háború zsákmány reménye. Mámegültek az a háború színhelyére, már ott számulgának a Jalu folyó körül és főparancsnokuk már igéri nekik a japán aranyakat, a japán lovakat és mindazt, ami vad szenvedélyeiket felkorbácsolja.

Ezekből a főserégtől elszakadó és üldözésre, szárnyatámadásokra dresszizott kozákoktól féltjük a japánokat legjobban. Különösen, ha visszavonulásra kerül a sor. A kozák ilyenkor a világ legfélemlésebb katonája. Méhrajként dongja körül a visszavonuló ellenséget és nem hagyja megpihenni, rendezkedni, utolsó erejét felemészti, kitartását meggyengíti, a szó szoros értelmében demoralizálja. De valószínűnek tartjuk, hogy a japánok óvakodni fognak ilyen kelepébe bele-menni. Az a titokzatosság, melylyel hadműveleteiket végzik, azt sejteti, hogy az ellenség minden tervét és számítását tekintetbe veszik és gondoskodnak esetleges visszavonulásuk biztonságáról is.

Még az sem egészen biztos különben, hogy az oroszok tényleg a moszkvai tervre gondolva, vonulnak vissza Mukdenbe vagy Kharbinba, sőt egy mai londoni távirat szerint ez a visszavonulás inkább pánikszerű, semmint jól szervezett katonai mozdulat volt. Az oroszok, mióta *Kuropatkin* neveztek ki a szárazföldi csapatok főparancsnokává, újabb bizalommal tekintenek a háború jövője elé, minthogy az *Szkobelev*nek jobbkéze volt és a közvélemény elsőrangú hadvezéri tehetségnek tartja. Igen, *Kuropatkin* a közvélemény nyomására neveztek ki és ez nem utolsó jelentőségű momentuma a háború eddigi történetének. A cárizmus figyelni kezd a közvéleményre, sőt engedményeket tesz neki. Így ma a cár felfüggesztette a cenzurát és megengedte az újságoknak, hogy az eseményekről tetszésük szerint írjanak. Ezzel az engedelemmel különben már előzetesen élt a forradalmi sajtó egy része, mely hetek óta hirdeti, hogy a háboruban a cárizmus bukásának biztos jelét látja, hogy mindaz, amit az orosz nép harcikedvéről és lelkesedéséről írnak, nem igaz. Így kitűnt, hogy egyes városokban folyton megismétlődnek a kormányellenes demonstrációk, sőt hogy még Szibériában is nagyon nyugtalanodik a lakosság. Engeszethetetlen háborút — a háborút ellen, kérélhetetlen háborút az abszolútizmus ellen! — hirdeti a forradalmi sajtó és szavára már olyan elemek is figyelni kezdenek, melyeket eddig békéseknak és elégedetteknek ismertek.

Az orosz nép nyugtalanságával még csak a bolgár félszékeldés versenyeznek. Hiába hangzanak el a nyugalomra intó szövegek, Bulgária nap-nap után provokálja a portát, úgy hogy senkit sem lephet meg, ha végre kihozza sodrából és ha egy szép reggelen nagy bolgár-verbő hírre ébredünk. Bizonyos, hogy részvétet senkiben sem fog ébresztetni és hogy a kapott sebekért csak emagának tehet majd szemrehányást.

A szárazföldi hadműveletek.

London, február 22.

A háború színhelyéről nem jöttek nevezetesebb hírek. Koreában a hó több láb magasán fekszik, ami minden csapatmozdulatot lehetetlenné tesz. A *Daily Telegraph*nak jelentik Nagasakiból, hogy a japán és koreai tengerpart mentén rendkívül erős vihar tombol, ami a csapatszállítását nagyon megnehezíti. A szárazföldi hadműveletek azonban már azért is késnek, mert az itteni katonai körök még vannak győződve, hogy Japánország csak akkor fog Karbin ellen előnyomulni, ha majd a Jalu partján teljesen harcra képesen fölvonult. A koreai kormány proklamációt adott ki, amelyben felszólítja a lakosságot, hogy ne szegüljön ellene a japán rekvizícióknak. *Alexejev* tengernagy végképpen elhagyta *Port-Arturt*; házának ablakai minden este meg vannak ugyan világítva, de egészen bizonyos, hogy a tengernagy Mukdenben vagy Karbinban van. Polgári embereknek nem szabad a szárazföld felől *Port-Artur*-ba menni, a kikötőbe pedig azért nem juthatnak, mert a japán hajóhad valóságos ostromzár alá vette *Port-Arturt*-t. A *Czárévics* és a *Retvizan* javítását még nem kezdték meg.

Port-Artur, február 22.

A *Jalu folyó* mentén előőrsök ütköztek meg. Az orosz csapatok visszavonultak.

Csifu, február 22.

Néhány orosz hadosztály utban van a Jalu

folyó felé. Többezerfőnyi japán sereg szintén előnyomul a Jaluhoz.

A szárazföldi orosz sereg főparancsnoka.

Péttervár, február 22.

Kuropatkin tábornoknak a kelet-ázsiai szárazföldi csapatok főparancsnokává történt kinevezése nagy lelkesedést kelt és a lakot arra emlékeztetnek, hogy Kuropatkin *Skobelew*nek jobbkeze volt. Kuropatkin február 26-án utazik Kelet-Ázsiába. Vezérkara két hadsegédből áll, gróf *Bobrinszkiból* és báró *Osten-Sackenből*. Vezérkari főnöke *Szonkomilov* tábornok lesz. A főhadvezér főhadiszállása Mukden közelében, oly ponton lesz, ahol a vasutat a Liaoho-folyót szeji, tehát valószínűleg Liawangban.

Az oroszok Karbinban.

London, február 22.

A *Daily Telegraph* távirata szerint az oroszoknak Karbinba való visszavonulása inkább pánikszereű, semmint jól szervezett katonai mozdulat volt. Itt azt hiszik, még sokáig nem lesz nagyobb utközet. Senki sem hiszi, hogy a japánok meg gondolatlan tette fogják magukat elragadtatni. James Wilson amerikai tábornok hosszú és véres háborút vár. Azt hiszi, hogy az oroszok még három hónapig nem lesznek harcképesek s hogy a japánok ezt az időt az összes pontok megőrsítésére fogják fölhasználni. A *Standard*nek táviratozzák, hogy február 20-ikán ötszáz kínai rabló megtámadta a fubai orosz őrséget, valószínűleg azért, hogy a vasutat elpusztítsa.

Pavlov államtanácsos jelentése.

Péttervár, február 22.

Pavlov államtanácsos 18-iki sanghaji hivatalos jelentése a következőket mondja:

Az *Admiral de Guaydon* francia cirkálóhajón ideérkezve, jelentést küldök koreai tartózkodásom utolsó napjairól. Január 26-án parancsot adtam, hogy tekintettel a távirati összeköttetés megszakítására és a japánok hadi előkészületeire, hogy a *Korejec* nevű ágyunaszád a postával menjen Csemulpóhoz Port-Arthurba és ott értesítse a *Varjak* nevű cirkálóhajót, hogy álljon készen minden eshetőségre. Amikor a *Korejec* elhagyta a kikötőt, a japán hajórajjal találkozott, amely hat cirkálóhajóból és két torpedó-naszádból állott. Egy japán cirkálóhajó üldözébe vette a *Korejec*-et. A torpedónaszádok körülvették és három torpedót irányoztak feléje, de nem találtak el. A *Korejec* lövés nélkül tért vissza a kikötőbe és ott horgonyt vetett. Éjjel japán szállítóhajók 3000 főnyi csapatot tettek partra, amely megszállotta Szüü. A koreai hatóságok és csapatok ezt tetlenül nézték. Másnap reggel a *Varjak* parancsnoka azt a közlést vette a japán tengerenagytól, hogy a háború megkezdődött és arra szólította föl, hogy hagyja el a kikötőt, mert különben az egész hajóhad megtámadja. A külföldi hajókat is felszólították a kikötő elhagyására, az esetre, ha az orosz hajók ott maradnának. A *Varjak* és a *Korejec* nekiindultak a tengernek. A japánok jelzéssel felszólították őket, hogy adják meg magukat, s mivel választ nem kaptak, tüzet kezdtek. Az orosz hajók, miután a *Varjak* súlyos sérüléseket szenvedett, visszatértek a kikötőbe a szükséges javítások megtétele végett. De amikor a parancsnok belátta, hogy ez a szándék keresztül nem vihető, a sebesülteket és a többi legénységet a francia, angol és olasz cirkálóhajókra szállíttatta, amelyek élénken érdeklődtek sorsuk iránt. Az előtte való napon érkezett *Sungari* nevű orosz gőzöst saját legénysége fölgyújtotta és elsüllyesztette. A küzdelemben részt vettek az *Aszama*, *Naniva*, *Takacsibo*, *Csüta*, *Akasi* és *Nulaka* nevű cirkálóhajók. Megállapították, hogy egy japán torpedónaszád az orosz tüzelés folytán elsüllyedt. Az is bizonyos, hogy elhalgattatták az *Aszama* nevű cirkálóhajó tüzelését, merész támadással szétrombolva a parancsnok-hídját. Este felé elsüllyedt a *Takacsibo* cirkálóhajó. Másnap reggel az *Aszama* cirkálóhajó 80 halott és sebesültet szállított el egyik szállítóhajóval. Tengerészelnök bátran hurokolt. Ugyanaznap este kijelentette a japán követ a koreai császárnál történt kihallgatása alkalmával, hogy Korea immár *Japán fennhatósága alatt áll* s azzal fogyegette a császárt, hogy ha alá nem veti magát, megszállják a császári palotát japán csapatokkal. A japán követ megelőzőleg nem nyilatkozott sem az idegen hatalmak képviselői, sem pedig a koreai kormány előtt a diplomáciai viszony megszakításáról és a háború megkezdéséről.

A csemulpói ütközet.

Péttervár, február 22.

Idé érkezett táviratok szerint a Csemulpó mellett vívott ütközetben a *Tukacsika* japán cirkálóhajó elmerült, egy másik cirkálóhajó pedig páncélos tornya elpusztult.

Port-Arthur.

Péttervár, február 22.

Port-Arthurban tegnap lövést hallottak a tenger felől. Valószínűleg japán torpedónaszádoktól eredt, amelyek a szárazföldhöz akartak közeledni. Az offíe kísérletek minden éjjel ismétlődnek a nélkül, hogy komoly dolgok történének. A kormány megcáfolja a február 14-iki éjjeli támadás híreit.

Port-Arthur, február 22.

(Az orosz távirati ügynökség jelentése.) Teljesen tévesek a Reuter-ügynökség hírei a japánoknak 14-én Port-Arthur ellen való torpedó-támadásáról. A valóság az, hogy a japánoknak minden támadási kísérletét meghusították a bővíharok, miközben a japánok: veszteség is érte. A *Novik* nevű cirkálóhajót már kijavították s el is bocsátották a javító műhelyből.

Páris, február 22.

A *Matin* magántudósítója táviratozza Karbinból tegnapi kelettel: A Port-Arthurból naponként érkező utasok azt beszélék, hogy ott teljes nyugalom van. Az ostromlás közben csak négy ház sérült meg, azok is jelentéktelenül.

Berlin, február 22.

A *Local-Anzeiger*nek jelentik Tokióból, hogy a *Szebasztopol* és *Petrovavolszok* orosz hadihajók Port-Arthur előtt oly sérüléseket szenvedtek, hogy mindkettő harcképtelenné vált.

Köln, február 22.

A *Kölnische Zeitung*nak jelentik mai kelettel Pétervárról: Porth-arthuri jelentés szerint e hó 21-én gyöngye lövéseket észleltek a tenger felől. Japán torpedónaszádok valószínűleg megkísérelték a kikötőhöz való közeledést. Japánok azt a nyilatkozatát, hogy a szemet és élelmiszereket mindenképpen a hadicsempészet alá foglalja, önkénykedésnek tekintik. A helytartó lapja azt kívánja, hogy az angolok engedjék meg az orosz hajóknak, hogy Singaporeban és Hongkongban elutassák magukat Port-Arthurig való, azaz 12 napi és a japánoknak Formozáig, azaz két napig tartó szénrel. A postai igazgatóság intézkedett, hogy eleve vételessék a tábori postai szolgálatnál előfordult rendetlenségek ismétlődésének, amint az az orosz-török háború alkalmával előfordult. Ez intézkedések létesítése céljából *Szentkovic*s különös meghatalmazással küldetett a hadsereghez.

Orosz csapatzállítások.

Péttervár, február 22.

A szibériai vasut most háromezerharaszáz katonát tud naponként szállítani. A tizedik és tizenhatedik hadtest mozgósításáról szóló hírt megcáfolják. A *News*-ki-hajógyárban tíz tengeralatti naszádot építenek.

A kelet-ázsiai hajóraj megerősítése.

Páris, február 22.

Az *Echo de Paris* jelentéi Pétervárról, hogy a Dsibutiban a Szomáli-parton egyesült orosz hajóhad nemskára el lesz látva szénrel. Hír szerint a hajóhad visszatér a Balti-tengerre, hogy azután, megerősítve a kronstadti hajóhadosztály két páncéloshajóval, induljon Kelet-Ázsiá felé.

Koholt ütközet-hír.

London, február 22.

Az itteni japán követség mindezeideig nem kapott értesítést arról az állítólagos első szárazföldi összecsúszásról, amelyben a japáni szárazföldi haderő jelentékeny veszteségeket szenvedett és amelyik hír Pétervárról indult ki. A japán követségben nem is hisznek e jelentés valóságában. Mostanában a követség nem is vár jelentéseket a harcterről s ezt annak tulajdonítja, hogy a japán kormány a legnagyobb utokban tartja haditerveit és a seregek levonulásának helyét.

Előnyomulás a Jalu felé.

London, február 22.

A *Morning Post* jelentéi Csifuból: Több orosz divízió a Jalu folyó felé nyomul előre, 100.000 japán Korea különböző pontjairól gyorsított menetekben ugyancsak a Jaluhoz siet. A *Times* ezzel szemben azt jelenti, hogy az oroszok nem szándékoznak a Jalu folyónál támadólag föllépni, hanem egyelőre csak óvatosságra szorítkoznak.

Atlexejev proklamációja.

London, február 22.

Atlexejev helytartó a manduriai városokban kínai nyelven proklamációt bocsátott ki, amelyben felszólította a lakosságot a vasutvonalak védelmére. Kéri a helytartó a kínai alattvalókat, hogy csatlakozzanak Oroszországhoz, mert Oroszország mindig barát a volt Kínának.

Az orosz cenzura felfüggesztése.

Péttervár, február 22.

A külföldi újságírókat kellemesen lepte meg az a hír, hogy a cár egy ukázával felfüggesztette a távirat-cenzurát. Az orosz újságoknak is megengedik, hogy az eseményeket tetszésük szerint kritizálják.

A lengyel szocialisták öröme.

Berlin, február 22.

Az itteni lengyel szocialisták tegnapi gyűlésükön elfogadtak egy határozati javaslatot, amelyben az oroszok eddigi vereségein való örömeiket fejezték ki.

Orosz áldozatkészség.

Péttervár, február 22.

Az itteni orosz kereskedők új hajók építésére ötvenmillió rubelt ajánlottak föl. A cárné ötszáz aszszonynyal egész nap dolgozik palotájában, lépést és kötést készítve.

Moszkva, február 22.

Az ó-hitűek szekciájának előkésége beadványt intézett a kormányhoz, amelyben kijelenti, hogy abban az esetben, ha az orosz kormány államköcsücsüt akarna költeni, az ó-hitűek egyenaközsége két milliárd rubel jegyzését garantálja.

Khina semlegesége.

London, február 22.

Mint hogy a mult pénteken látszólag végleges megállapodás történt arra nézve, hogy a kikötőben lévő *Mandzsor* nevű orosz ágyunaszádnak megengedik, hogy a háború egész ideje alatt, természetesen ágyu nélkül, Sanghaiban maradjon, a japán kormány szombaton megcáfolta ezt a hírt és felszólította a kínai kormányt, hogy óvja meg a semlegességét és parancsolja meg az orosz ágyunaszádnak, hogy a kikötőt hagyja el. Ez meg is történt, de a *Mandzsor* parancsnoka vonatodott ennek a fölhívásnak engedelmessékedni és arra hivatkozott, hogy a pekingi kormány az ottani orosz követ közbenjárására megengedte a hajónak a kikötőben való maradását. A hajóparancsnok most is követeli, hogy ott maradjon, mert Sanghaiban orosz érdekeket kell megvédelmeznie. A francia konzul csatlakozott ehhez a fölfogáshoz. Egy japán cirkálóhajó a kikötő bejárata előtt várja az orosz hajó elindulását.

Páris, február 22.

A *New-York Herald* jelenti Csifuból: Az Egyesült Államok *Wilmington* és *New-Orleans* nevű hadihajója tegnap váratlanul elindult Dél felé. Az hírik, hogy Sanghaiban a háborúval összefüggő esemény fordult elő. Az *Annapolis* nevű hadihajó, melyet Csübaa várnak, szintén elindult Sanghaiba.

Sanghai, február 22.

A japán konzul sürgetésére elrendelte a taotáj, hogy az itt lévő orosz ágyunaszád legközebb delután öt óráig elhagyja a kikötőt. Az ágyunaszád azonban nem engedelmessékedt a parancsnak. Hír szerint a *Seijang* hajóraj, mely jelenleg Kianjan előtt horgonyoz, Sanghaiba jön, hogy segédkezzék a rend föntartásában és lehetővé tegye a japán hajótervezésű hajóknak a Japán és Shanghai között való forgalmat ismét megnyitni.

Lázadás Khinában.

New York, február 22.

Washingtonból táviratozzák a *New-York Herald*nak: *Evans* admirális, az Unió ázsiai hajórajának parancsnoka jelenti, hogy *Khinában* általános lázadás készül kitörni s azért kéri a tengerészeti kormányt, hogy küldjön sürgősen másfélezer főnyi tengerészgyalogoságot a Fülippini-szigetekre. A tengerészeti parancsnokság a jövő héten San-Franciscóból utnak indítja a *Bauer* gőzhajót 600 emberrel.

London, február 22.

A *Standard* jelenti, hogy e hó 20-án 500 főből álló rablócsapat Fuchannál megtámadta az orosz őrséget alighanem azzal a céllal, hogy a vasutat szétrombolja.

Angol hajó üldözése.

Aden, február 22.

Amikor tegnap a *Mongolia* nevű angol csomagszállítóhajó Adentől 460 kilométernyire nyugatra delután egy orosz vérteshajóval és négy torpedóüldözővel találkozott, az utóbbiak egyike megkísérelte elfogását. E kísérlete azonban eredménytelen maradt. A hajóraj üldözte a hajót, de nem tudta elérni. Amikor a hajóraj *Ály-t* jelzett, a *Mongolia* meglassította járását s miután átkutaták, az egyik torpedóüldözőről jelek után döcsánatot kértek. A hajóraj valószínűleg azt hitte, hogy szállítóhajót fogott el.

Edvárd király a koreai császárnak.

London, február 22.

A király a koreai császárnak a szűlő angol nagykövetség útján egy ezüst zarandokserleget küldött ajándékba, amelynek mása a windsori királyi palotában van.

Francia hangok.

London, február 22.

A *Standard* jelenti Tokióból: Az idevaló újságok izgalommal szólnak az orosz hajóknak hosszú eszaki tartózkodásáról s azt Franciaország semlegességével összefüggésben tartják.

Soissons, február 22.

Meline képviselő a köztársasági egyesület gyűlésén beszédet mondott, amelyben visszautasította a forradalmiaknak a hadsereg ellen való támadását és azt mondta, hogy Franciaországnak jól fegyverezett hadserege és hatalmas hajóhadra van szüksége. Az orosz-japán háború egész Európára áterjedhet s a valóságra emlékeztet bennünket *Ohajjúk forrón az orosz csapatok győzelmét, de gondoljunk arra, hogy mi következik e háború után.* Bárminő eredményre járjon is, ideje, hogy a széthúzás politikája helyére valóban nemzeti testvériség politikája lépjen.

A hatalmak magatartása.

London, február 22.

Fekingből jelentik: Az angol, amerikai, francia, német és olasz követek az orosz és japán követnek közös jegyzéket terjesztettek elő, amelyben azt a kívánságot fejezik ki, hogy a háború szorítkozzék *Mandszuországra és ne terjedjen át kínai területre.*

Páris, február 22.

A *Petit Parisiennek* jelentik Pétervárról: Lansdowne mári külügyminiszter érkezett a londoni orosz nagykövettel s hír szerint jelezte, hogy Edvárd király hajlandó volna föltámasztani *közbenejárását* az orosz-japán háboruban, ha Miklós cár elfogadná a közvetítést.

Róma, február 22.

A szabadságon levő tengerészcsapatok parancsot kaptak a visszavételre, mert a hadihajók felszerelik. A *Regina Elena* és a *Vittore Emanuele* legnagyobb páncéloshajók indulásra készen állanak.

Pánik a börzén.

Páris, február 22.

A *Matin* jelenti, hogy a pénzügyminiszter, tekintettel a tőzsdén szombaton előfordult pánikra, tegnap délután tárgyalást folytatott a váltóalkuszkok szindikátusával. Ezen a nem hivatalos tárgyaláson megállapították, hogy a bausse-spekulációtól előkészített, *Franciaországnak és Angliának* katonai készülődéséről szóló hírekhez alaptalanok. Azt is hangsúlyozták, hogy sem Franciaország, sem Spanyolország, sem Törökország helyzete nem olyan, hogy *aggodáni kellene az árfolyamcsökkenés miatt.* A tőzsdéi alkuszkok, hír szerint, felhasználták az alacsony árfolyamokat, hogy a rendelkezésre álló papirokat összevásárolják.

Madrid, február 22.

Arra a hírre, hogy az angolok spanyol területet akarnak megszállani, óriási pánik támadt a börzén s a *spanyol járadékok hetven százalékát estek.* A kormány kijelentette, hogy a pánik teljesen alaptalan. A csapatmunkálatok tegnap megkezdődtek, de *senki sem tudja, hogy a kormánynak mi a szándéka.* Az összes lapok *fővilágosítást követelnek.*

Zsidóüldözés.

London, február 22.

A *Daily Expressnek* táviratozzák Pétervárról, hogy *Tomskból, Buskból és a határszélei és a sziberiai vasutmenti városokból kitiltják a zsidókat.*

HIREK

Budapest február 22.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 15-ikén

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— **A hercegprímás állapota.** *Vaszary* Károly bíboros hercegprímás állapota tartósan javult. Ma hajnali éjszaka kisebb lázroham lépte meg, de orvosai azért elégségesnek mondják állapotát. A primási palotában tegnap ott járt gróf *Tisza* István miniszterelnök s ma is sokan látogatták meg a beteg főpapot.

— **A sumel kormányzó Budapestén.** Bár *Rosner* Ervin fűmlei kormányzó ma székelyéről Budapestre érkezett.

— **Edvárd király balesete.** *Londonból* jelentik, hogy a király tegnap *Portsmouthban* megtekintette a *Cumberland* cirkálóhajót s miközben a fűdélzetén járkált, *megbotlott és elesett.* Ugy látszik, hogy nem történt komolyabb baja, mert pár óra múlva meglátogatta a tengerészeti kaszinót.

— **Lord Roberts elboosztatása.** Az angol hadsereg némely lötszjeinek, különösen pedig *lord Roberts* főparancsnoknak rövid után való elboosztatását, melyről már megemlékeztünk, mindenféle enyhítő magyarázatokkal kísérik újabban. Az angol hadügyminisztérium újjászervezése folytán szükségessé vált elboosztatások a *Daily News* szerint, a legnagyobb kimélelenséggel történtek. A téhivatalos lapok ezzel szemben azt írják, hogy a *Roberts* lorddal és tisztársaival, a többi közt *Kelly-Kennelly* szemben követelt eljárás teljesen a szolgálai szabályzat alapján történt és úgy *lord Roberts* főparancsnok, mint a hadügyminisztériumból kiváló többi hivatalnok régóta tudomással bírtak az újjászervezőbizottság ilyen irányú tervéről. Való, hogy *Roberts* s a többi főbb katonatiszt dolgozó-asztalikon ott találták az elboosztatólevelet, amelyben közik velük, hogy az új rend értelmében szolgálataikra tovább nem reflektálnak, ám ezt a kissé jurtusa eljárási módot így iri a elő a szolgálai szabályzat. *Edvárd király* különben rendkívül kegyes hangu levelet intézett *Roberts* lordhoz, bálás köszönetet mondván neki féltészázadon át teljesített kitűnő szolgálataiért. Az újonnan szervezett főfelügyelői állást, amelyet a *connaughti* herceg foglalt el, annál kevésbé ajánlhatták föl *Roberts* lordnak mert ez az állás rangban alatta áll a főparancsnoki állásnak. *Edvárd király* *lord Roberts* távozására alkalmából a következő hadparancsot adta ki:

Hadseregem nevében mély sajnálatomat fejezem ki *lord Roberts* labornagy, a térszalamagter foglójának visszavonulása fölött, aki lemondván a főparancsnoki — többé be nem töltendő — magas tisztségéről, elhagyja a térszalamagter szolgálatait. A labornagy ötven esztendőn át szolgálta *Viktória királynőt*, szeretett és sratótt anamát, valamint engemet Indiában, Afrikában és idehaza, mind a legnagyobb mértékben kitüntetvén magát. Ezen hosszú idő a a rábizott összes feladatoknak lankadatlan bűszögséggel és készséggel a sikerrel felelt meg. Lehetetlen megválnom főparancsnokomtól a néktől, hogy nyilvánosan ki ne fejezem neki a magam és az általa vezényelt hadseregem köszönetét a bradalonnak tett megtesülhetetlen szolgálataiért. Azt óhajtom, hogy hadseregem minden rangu tagja követendő példát lásson az ő fényes pályafutásában, valamint urakódója és hazáa iránt tanúsított ritka odaadásában.
Edward R. et I.

— **A margitszigeti emlékköpa.** *József* ös herceg és neje, *Klotild* főhercegnő fiatalon elhunyt gyermekeik: *László* főherceg és *Klotild* *Mária* főhercegnő emlékére tudvalegleg kápolnát építtetnek a Margitszigeten. Ebből az alkalomból dr. *Ott* Ádám, a budapesti római katolikus egyházközség tudós plébánosa, akinek a pápi lennhatósága alá tartozik a Margitsziget, kiemelt a plébániái archívumból két XVIII-ik századból kelt okmányt. Az okmányok, amelyeket serény egyháztörténelmi kutatásai során ledezett föl dr. *Ott* Ádám, az 1740-ben épült margitszigeti kápolnáról szólnak. Az első magának a kápolnának leírását tartalmazza, a másik a miszésére való engedély s övege. Ezt az engedélyt zerdahelyi *Zer-tahelyi* Gábor esztergomi kanonok állította ki latinul és dr. *Ott* Ádám, az 1740-ben épült margitszigeti kápolnáról szólnak. Az első magának a kápolnának leírását tartalmazza, a másik a miszésére való engedély s övege. Ezt az engedélyt zerdahelyi *Zer-tahelyi* Gábor esztergomi kanonok állította ki latinul és dr. *Ott* Ádám, az 1740-ben épült margitszigeti kápolnáról szólnak. Az első magának a kápolnának leírását tartalmazza, a másik a miszésére való engedély s övege. Ezt az engedélyt zerdahelyi *Zer-tahelyi* Gábor esztergomi kanonok állította ki latinul és dr. *Ott* Ádám, az 1740-ben épült margitszigeti kápolnáról szólnak.

Ugy adatok értesemre, hogy azon helyen amelyet a tiszteendő *Margit* szűz szentisének osodás lényével arasztotta el a régi romokból új építtetének az ő tiszteleére szentelt kápolnát, úgy, hogy a legszebb tüköket is itt lényegül és diszszel lehet ott megünnepelni, miert is nagyeméki elődünk, gróf *Kszterház*. Imre esztergomi érsek engedélyt adott, hogy a kápolnátan bármely szerdai napon egy sz. mise legyen mondható. Most azon alázatos kérelemmel tolamodtok hozzánk, hogy *Istendőt* nyert tekintélyünknek fogva engedjük meg, hogy a gondoskodások folytán javított és újra fölékesített kápolnában naponként lebeszen misézni. Most kérelmeitek e őt meghajolva jelen sorank kö őt az Urban megadjuk az engedélyt, hogy a budapesti főtszteleendő plébánosa akinek kerületében tekszik köztudomásúlag a kápolna, bármely napon bármely papnak adjon engedélyt, hogy ott miszésessék, ha úgy an jónak látja.

— **A Csángó Magyar Egyesület feloszlása.** *A Csángó Magyar Egyesület* amely husz évvel ezelőtt alakult meg abból a célból, hogy a csángók egy részét visszatelepítsék Magyarországra, tegnap terített közgyűlésen kimondta, hogy kelő vagyoni erő és támogatás híján let fog oszlati. A közgyűlésen gróf *Teleki Géza* elnököl. A feloszlásra vonatkozó indítványt *Márkus József* főpolgármester terjesztette elő, aki kifejtette, hogy immár nemesen semmi reményesség arra, hogy az egyesület újra tapraállhasson. Még *Rédei* Dezső referált az egyesület vagyoni viszonyairól, ezután a közgyűlés magává tette *Márkus József* nek a feloszlás iránt tett javaslatát.

— **Szükséges-e a hadüzenet?** Japán védekezik nemcsak a harcúterén, de a sajtóban is. A harcúterén is, a sajtóban is olyan ez a védekezés, hogy telér a legkeményebb támadással. A japán torpedók február 8-iki harcú műveletének sikere után a francia és az orosz sajtó mindenképpen azt igyekezett bebizonyítani, hogy Japán a nemzetközi jog megsértésével, a hadüzenet megtétele előtt kezdte meg a harcot. Most Japán részről, nyilván a kormány sajtóirodából, felette érdekes cikket közöl egy német lap. A japáni cikk derekasan argumentál. Hogy a francia és orosz sajtónak semmi kétsége se legyen a háborus idők nemzetközi jogáról, annak a bizonyítására, vajjon a hadüzenet meg szokta-e előzni a háború kezdetét. — Francia és orosz példákat idéz. A példák pedig nem avult theoriát, hanem a közelmúlt történelmének kiemelkedő mozzanatait. *Martens*, a pártmári egyetem nemzetközi jogi tanszékének elismert tekintélye egyenesen kimondja, hogy ma már a hadüzenet nem formális kezdése a háborúnak, példa erre — citálja az orosz professzor — az orosz kormány 1877-ben Törökországgal szemben tanusított eljárása. Az orosz kormány nem küldött hadüzenetet ekkor Törökországnak, hanem konstantinápolyi ügyvivője április 11-én egyszerűen bejelentte a portának, hogy a diplomáciai öszekötötetés a két kormány között megszakadt, s ugyanezen a napon az orosz seregek már át is lépték a török határt. És a francia *Rivier* professzornak hasonló a jogi meggyűződése. *A nemzetközi jog alapjai* című munkájában az 1885-iki évi szerb-bolgár háborúval bizonyítja álláspontját. A szerb ügyvivő november 14-ikén délelőt tíz órakor adta át *Szofijában* a bolgár kormánynak a hadüzenetet, amely a háború kezdetét aznap hajnali hat órára jelölte meg. A többi példa ugyanilyen megafolhatatlan módon bizonyítja, hogy Japán épp úgy respektálja a nemzetközi jog tétéleit, mint azok az európai hatalmasságok, amelyek most a háborus etikettek rizposor főmóságának a szószólói.

— **A kecskeméti Kossuth-szobor.** *Kecskemétről* írják: Tegnap rá láttak meg az erre telkért képművészeti tanács képviselőiben *Bezerédi* Gyula, *Tutler* Kálmil és *Stroll* Alajos tanácsagok. *Teles* Ede és *Törty* Emil a Kossuth-szobor tervét. A bíráló bizottság az 1-ös nagyságban bemutatott modellt egyhangúlag elfogadja a kivitel a'apján. A szobor szónokló pózban tünteti föl *Kossuth* Lajos alakját, a monumentális talapzatot elhelyezett mellékalak ugyanaz, amely már a ozeplédi *Kossuth*-pályázaton is figémeteltett.

— **A német trónörökös regénye.** A sok cáolat ellenére is egy amerikai lap, a *Journal* leentarta *Frigyes* német trónörökösnek egy operatéskesnővel való szerelmi regényéről szóló hírt, ezeket írván: A német trónörökös aki most huszonkét éves, azt hiszi, hogy eléggé éretm már hogy függellenségét kifejtse. Mikor ellentmondott atyjának, a császár erőlyes hangon utasította rendre. Végre azonban a konfliktus akuttá lett, amikor a császár kijelentette a trónörökösnek, hogy mint tiszt leltélen engedelmességgel tartozik a legfőbb hadurnak, ha fejelemzésért miat nem akar a katonai igazságszolgáltatással megismerkedni. A trónörökös ingerült hangon felelte a császárnak:

— **Mint a német hadsereg tisztje, nagyon jól tudom, hogy milyen értéken tartozom engedelmességgel felségednek, de mint német, sőt mint tsz is, jogom van azal érin'kezni, akivel szeretek. Jogom azokat a színházakat látogatni, amelyek nekem tetszenek, mivel saját tetszésem szerint otelekedhetem. Ön is, felség nem volt engedelmesebb édesatyjának, mint én, amikor az én koromban volt. S ön is, felség, kikérte akkor magáa a magánügyeibe való beavatkozást, mint kötelelenségem most nekem tenni. Meg kell mondanom felségednek, ha nem éhettek saját tetszésem szerint, lemondok tszti ragomról, és ha még azután is arra kényszerít, hogy azt tegyem, amit ön akar, esküszöm, hogy nem fogok többé német egyenruhát viselni. Ha ez nem segít, othont terentek magamnak Párisban, Londonban vagy az Egyesült-Alamokban, ahol elég szabadságom lesz, hogy mint szabad emberi lény éljek és ne legyek egyszerű óramú.**

A császár alig talált szót egy pár pillanatra, majd azt mondta, hogy mint egyszerű német alattvaló tehetné ezt, de mint trónörökös és Németország leendő ura kötelelenség engedelmességni Mire a trónörökös azal jelelt, hogy ő elsősorban ember s csak azután trónörökös s inkább lemond a trónra való jogáról, csak hogy szabad legyen és ne egy koronázott rabzsoga egész életén keresztül.

— **Nőgyesüetek szövekezése.** Az *Országos Nőképzi Egyesület* az ország összes nőgyvesületeihez körlevelet intézett, amelyben a magyar nőgyvesüetek szövetségének eszméjét veti föl. Hangsúlyozza a körlevelél, hogy külföldön is vannak ilyen szövetségek és hogy a program, amelyet az egyes nőgyvesüetek szem előtt tartanak, egy nemzeti egészbe tömörítve, határozottabban valósítható meg.

— **A párisi tűzkatasztrófa.** A nagy tűzvészről, amely Párisban tegnapi éjszakai éjtelmet is elpusztított, jelentik újabb: A tűzoltóság idejekorán érkezett ugyan, de amint a nagy géplétrákat fel akarták állítani, akkor vették észre, hogy a létrák rövidék, még az ötödik emeletig sem érnek föl. Mialatt a tűzoltók a létrákkal vészöltek, a közönség ékeletlen dühbe jött s kifütyülte a tűzoltókat. A tűz rohamosan terjedt s már a negyedik emelet ablakaiból is kicsaptak a lángok. A gőzfeszkendők ontották ugyan a vizugarakat, de nem lehetett felhatolni a legfelső emeletre a lakók és a munkások kimentésére. Az ablakokban javvászékélok emberek mutatkoztak. Egy éltesebb munkás volt az első, aki leugrott a negyedik emeletéről. A tűzoltóság kapkodott, kereste a mentőponyvákat, de nem találta sehol. A közönség, amely lázas izgatottsággal nézte a szerencsétlenek futkosását az emeleteken, elkeveredve szidta a tűzoltókat. Fütyültek és tomboltak. Ekkor a szomszéd ház egyik balkonjáról egy fehéruzbonyon férfi mászott az égő házba és csakhamar átvitt magával egy öreg asszonyt. A közönség lelkesedve tapsolt a bátor életmentő. Lépine rendőröknek az első közt volt, akik bementek az égő gyárba. Egy helyiségben öt munkás megszenesedett holttestét találták egy csoportban. Azok, akik leugráltak, szétzúzott tagokkal holtan terültek el. A gyártulajdonos Laurette családja, az asszony kivételével, aki nem volt otthon, a tűzvészben odaégett. Egy gyarmatbeli tizedes katona valóságos hősként viselkedett. A szomszéd ház emeleti erkélyéről rudat fektetett át az égő ház balkonjára s azon átkuszva több emberéletet mentett meg. A halottak száma tizenhárom. Még két-három holttest lehet a romok között. A katasztrófát egy munkás vigyázatlansága okozta.

— **A Társadalomtudományi Társaság fölválása.** A Társadalomtudományi Társaság négy évvel ezelőtt még azok közé az egyesületek közé tartozott, amelyről a mindig józan és mindig okos emberek mosolyogva beszéltek, ha ugyan egyáltalán beszéltek róla. Tiszta dolog volt már akkor is, hogy a józanok és okosok megint a nemzeti gondolatba akarják belebujtatni konzervatív hajlandóságukat és mert nem értették, csak érezték, hogy ez a Társadalomtudományi Társaság ki fogja ragadni karmaikból a régi közjogi viták iránt érdeklődők tömegét, a letűnnyel próbálták elintézni az egész dolgot. Ma aztán ott vagyunk, hogy Magyarországon nincs magasabb színű álló, agilisabb, hasznosabb s egyuttal vonzóbb egyesület, mint ez a Társadalomtudományi Társaság, amelynek sikerült a legszélesebb rétegekben szimpátiát, érdeklődést kelteni a szociológia iránt s ami ezzel egyet jelent, sikerült a gondolkodókat elfordítani a régi politikai sablonjaitól és fölkelteni az érdeklődést a modern politika és a haladás iránt. A Társadalomtudományi Egyesület tegnapi tartotta meg *Társadalmi Irányelvek* című felolvasó-óklusának második részét, amely az anarchiáról szólt. A felolvasó-asztalnál egy magyar gróf, Bathányi Ervin ült s az anarchia mellett foglalt állást, okos, világos és szép előadásában. Azt fejtette, hogy az anarchizmus alatt, azt a társadalmi rendet kell érteni, amely kizárólag az emberek szabad testvéri együttélésén alapszik s amelyből minden kényszerítő szankció ki van zárva. A világegyetemen érvényre jutó rendet és harmóniát nem szabják meg előre megállapított törvények, hanem a világot betöltő atomok mozgásának egyre változó egyensúlya szabja meg. Ezen a lényen nyug斯克 az új és egyedül helyes társadalmi fölválás is, amiből egyenesen következik a független ember spontán szolidaritása. Az anarchizmus az egyetlen szociológiai rendszer, amely képes bezonyítani, hogy az egyéni szabadság minden korlátozása és valamennyi uralmi forma jogosulatlan és gátolja a társadalmi fejlődést. Az anarchizmus gyakorlati követelményei ezek: teljes kommunizmus a gazdasági téren, teljes politikai, erkölcsi, tudományos és művészi szabadság. Ez az ideális társadalmi állapot csak akkor állhat elő, ha az emberek mostani világ-nézete gyökerestől átalakul. A felolvasó ezután azt magyarázta meg, hogy az anarchista merényletekhez, amelyekkel annyira egybefűzik az anarchizmust, semmi köze, sőt ezek a puocok merő ellentéte az anarchiának. Ez volt a felolvasó előadásának magva. Figyelemmel és nagy érdeklődéssel hallgatta a szűlt terem közönsége, amelynek soraiban orvosok, jogászok, bírák, publicisták, munkások, diákok és hölgyek voltak láthatók. A folyosókon is ember ember hátán állott s a felolvasás után vitázók csoportok képződtek. A felolvasás folyamán egy-két hang hallatszott, amely az ideális anarchiát, majd a szociálmust éltette. A nagy, fegyelmest és intelligens publikum lepiszngte a közbeszólkat, mintegy je ezni akarva ezzel, hogy

itt nem az agitációnak, de a tudományosságának van csak helye. A jövő vasárnapon Geöcze Sarolta tartja meg felolvasását a keresztény-szocializmusról, majd pedig Szabó Ervin beszél a szocializmusról. A két előadást nagyszabású vitázó meeting követi, amelyre máris sokan föllirakoztak.

— **Fizetési zavar a budapesti tőzsdén.** A budapesti gabonatőzsdén ma ismét erősebb árhullámzás volt. Az októberi buza Kramer József gabonabizományos cég ellen teljesített exekutív fedezések következtében 915 koronára emelkedett. Ugy hírik, ez a bizományos cég ennek következtében fizetési zavarokkal küzd. Ma este állították össze a státust, mely szerint a cég passzíván 182,000 koronát tesznek, ebből 40,000 koronával van érdekelve a budapesti gabonatőzsdé, 142,000 korona tartozás áll fenn a vidéki komitensekkel szemben, akik részére a cég fizeteket közt, de a részükre mutakozó nyereséget fizetni nem képes. A budapesti bankoknál a bamba jutott bizományos cég mintegy 300,000 K. értékű váltót helyezett el vidéki komitensei részére, amelyeknél girokötelezettség terheli ugyan a Kramer-céget, de tekintve azt, hogy a váltókon elsőbűndő vidéki cégek szerepeltek elgadókként, a bankok teljesen fedezve vannak. Az esti órákban a cég március 10-ig moratóriumot kért és egyben a határidő letéle u'án fizetendő 25 százalékos egyezségi összeget ajánlott fel. A hitelezők legnagyobb része a moratóriumhoz hozzájárult, de az egyezségi kvótát nem fogadták el.

— **Olasz csendőrök rémlátása.** A háborus időkől már az egész világon feszültté lesz a levegő és idegességek támadnak olyan helyen is, ahol egyelőre még nem hadviselő felek állanak egymással szemben, hanem szövetségeseik ének egymás tőzomszedságában. Rómából jelentik, hogy Trevisone határközségben letartóztatták két embert, mert a Garda tó néhány, állítólag sratológiai jelentőségű pontját fotografáltak le. Rómában rögtön azt jelentették, hogy mind a két letartóztatott ember katonatiszt, még pedig a Rivában állomásozó vadászszázalóalj. Adták őket a salói csendőrpáncsnokságnak. Ott aztán kiderült, hogy a „tisztok” egészen ártatlan turisták. Az egyik egy Hartmetzer nevű bécsi kereskedőség, a másik egy Bartl nevű, szintén nem veszedelmes szándéku ur. Rövid vallatás után szabadon is bocsátották őket. Szóval, a Garda tó mentén, amelynek partjain, szemben egymással, két egészen barátságos viszonyban lévő állam népe él, az olasz csendőrök úgy vélték, hogy veszedelmes ellenséget bajtanak fel és — bakot löttek.

— **A pincérek szakgyeületét fölfüggesztették.** A belügyminiszter a pincérek szakgyeületét fölfüggesztette a működéstől s vizsgálatot rendelt el ellene. Ennek az eredményétől teszi tügrővé a miniszter, hogy a további működést megengedi-e, vagy pedig végképp eloszlatja-e az egyesületet. A működés elfüggesztését azért rendelte el a miniszter, mert az egyesület törve alatt törvénybe ütköző cselekedetek történtek, sőt maga az egyesület is hozzájárult a törvényellenes üzemek szervezéséhez.

— **Házasság.** Fodor Béla fő- és székvárosi írodatiszt eljegyezte Klein Karoln kisasszonyt, Klein Fülöp gelsei állomásonök leányát. Zilahy Simonnak, a Budapesti Hírlap újságválalat igazgatójának unokahugát.

Glied Adolf katymári kereskedő eljegyezte Rein Jakab katymári kereskedő leányát, Lujzát.

Haas Jacques Budapestről eljegyezte Eass Hedvig kisasszonyt Szenicről.

Sós Armin, a budapesti közúti vaspálya-társaság főtisztviselője, eljegyezte Berzel Rózsika kisasszonyt Ferczel Lipót leányát, Balassagyarmaton.

Haberfeld Miksa, a Neuschloss-jéle nasioi tannnyár és gözüürész időnyelölje eljegyezte Herzog Simon leányát, Eteleka kisasszonyt, Budapesten.

— **A nagy-kikindai takarékpénztár válsága.** Nagy-Kikindáról táviratozzák: A nagy-kikindai kerületi első takarékpénztár, melynek a meggyilkolt Eremités Pál képviselő volt az elnök-igazgatója, kellemetlenségéket tenyegeti a nagy-kikindai piacot. Eremités halála után az igazgatóság igyekezett ugyan a közönséget abban az irányban megnyugtanni, hogy az intézet ügykezelésében nem lesz változtatás és még a temetés előtt Kasztor János nagy-kikindai fűszerkereskedő és időbírtokos biztát meg az igazgatói teendőkkel. Mindazonáltal a helybeli kigardák körében napról-napra növekszik a nyugtalanság, mert az intézet minden előzetes bevezetés nélkül fizetésre szólítja a váltóadókat. Teszi ezt pedig azért, hogy a tömegesen jelentkező betevőket kielégíthesse. Ugyanez az ok indítja az igazgatóságot arra is, hogy a prolongációt hozzája forduló adósnak haladékot nem ad. Már eddig is több kigardá, váltóját perelték és ha e perléseket az igazgatóság nagyobb

mértékben folytató, valóságos katasztrófával fenyegetik az itteni kigardákat, kik a négy év előtt esődbe jutott Takaré- és Előleg-Egylet bamba jutását még ma sem heverték ki, sőt az közülük többet teljesen tonkretett. A városi tanács tegnapi közgyűlésén meginterpellálták a polgármestert az intézetben elhelyezett városi pénzek dolgában. A polgármester adott válaszában kijelentette, hogy a város pénze nincs visszájeletve, mert már megtette a szükséges intézkedéseket a város követelése biztosítása érdekében. Szerencse hogy kereskedők és iparosok közül alig vannak adósok a Nagy-kikindai Kerületi Első Takarékpénztárnál, annál súlyosabb a helyzete a kis kigardáknak, akik lélviz idején a takarékpénztár szokásaitól eltérőeg, akkor szorítottan fizetésre, mikor jövedelmi torráruk alig van. A Nagy-kikindai Kerületi Első Takarékpénztár összes alapítottkéje 120,000 korona, tartalékalapja mult év végén 190,000 korona volt. A 895,300 koronát kilevő takarékpénztári betétek, valamint az alap- és tartaléktöke ugyszólván teljesen kis váltókban vannak elhelyezve, amelyek összege 1903. évben 1,418,912 koronára rugott. Különben a takarékpénztár 1897-től 1901-ig évenként 40 korona osztalékokat fizetett részvényenként.

— **Rabbilátás.** Az Országos Rabbiképző Intézetben tegnapi rabbiavató ünnep volt. Rabbivá avatták dr. Galmann Mihályt, dr. Sik Bernátot, dr. Hirschfeld Manótt, dr. Silberfeld Jakabot és dr. Schömeid Karolyt. Az új rabbiakat Bloch Mózes, a szeminárium ősz igazgatója megható Léber imával áldotta meg, átnyujtván nekik a diplomát. Avató beszédet dr. Klein Mór nagybecsereki főrabbi, a szeminárium vezérő bizottságának elnöke mondott. Gyönyörű szavakkal esetele a zsidó pap hivatasát és utravalóul magasan szárnyaló tanításokkal látta el fiatal kollegáit. A díszes közönség mély megindulással hallgatta a nagyszabású beszédet.

— **Curie előadása.** A közönség erősen tud érdeklődni a tudományos előadások iránt is, az igaz, hogy olyan legyen az előadás tárgya, mint a rádium s Curie madame legyen az előadó. Nem is szőva arról, hogy ott ült a Sorbonne nagy amfiteatrális termében feltűnő helyen madame Curie is, a világ-berre jutott tudós vegyész felesége és munkatársa, akit a három ezer főnyi közönség a neve említésére viharos ovációkban reszesített. Az előadás egyébként a Casimir Perier vezetésé alatt működő Société des amis de l'Université de Paris nagyüzem tagjai előtt folyt le s ott volt többek között Brisson kamarai elnök s Baudin volt munkügyi miniszter is. Oly nagy volt az érdeklődés az előadás iránt, hogy a Sorbonne bejárata előtt a rossz idő ellenére is rengeteg tömeg várakozott már vagy egy órával az előadás kezdete előtt türelmesen mindaddig, amíg végre az egyik kapu a hat közül kinyitották. Csakugy a rendőrség téves intézkedése következtében olyan kaput, hogy akik később jöttek, korábban juthattak be az előcsarnokba. Most már zavar támadt; zugolták a rendőrség ellen, amely a legtöbb idő óta várakozókat szorította vissza. A tolongásban egyre halasztották a kiáltások: „Jaj, agyonnyomnak!” Egy nőt ajtalan vittek el. Aztán a tömeg egy pillanat alatt megtöltötte utolsó zugáig a termet. Pierre Curie előadásában sok mindent mellőzhetet, mint olyat, amit a közönség már alaposan tud a rádiumról, különben is leginkább a kísérletek érdekeltek az embereket Mindenekelőtt mint az elektromosság talvát mutatta be Curie a rádiumot, amely valóságos falja a villamosságot, megbénítja maga körül az összes elektromos apparátusokat és magikus erejét még akkor is rájuk árasztja, ha a közelükből eltávolították. Egy elektroszkopnak az aranylemezei, amelynek köze ébe rádiumot vitt Curie, a nélkül, hogy megérintette volna, rögtön összeértek, ami annak a jele, hogy az elektroszkop környezete teljesen és teljesen az elektromosságtól. Sőt amikor már rég eltávolította a rádiumot, akkor sem működött még a készülék, s az aranylemezeket nem lehetett szétválasztani. Sőt Curie azt is jelezte, hogy a nagy előadó teremben még sokkal tovább is megmarad az eltávolítás után a rádium elektromosságosodó hatása, de a rádium más testekkel is közli képességét. Így például egy darab papirus, ame y rádiummal került érintkezésbe, tetszés szerint elvezethette egy indukciós tekercsnek az elektromos áramát. A laikus számára azonban legfrappansabb volk az indukció révén való fesziores-kálás. Curie három kis üvegpalacon mutatott be, amelyek csappal ellátott üvegcsövekkel voltak összekötve. Az első palackban egy kevés rádium-só, a másik kettőben, amelyek egymás fölé voltak állítva, egy kevés oinkszulfát volt. A termet elsötétített, a rádiumtartalmu palack világotni kezd egy kesső. Curie ekkor felnyitja a csapokat, amelyek a három palack között elzárták a közlekedést. Abban a pillanatban a másik két palack is világít. Szép zöld opálszínű

Tausky J. Fiai, Pozsony

Alapított 1840-ban.

Elsőrangú égi féltümlés-talan vörsony-képesség a **menyasszonyi kelengyék** szállítása terén, ugy az árakat valamint a felhasználható anyag kitűnő minőségét és tartósságát tekintve. Kivánatra árjergzék.

sugár árad ki belőlük és bágyadt fényvel világítja meg a kísérletező aróat. Akkor Curie a legelső kis palackot folyékony levegőbe mártja, amely — 180 fokú s erre ez a palack abszorbeálja a főlőtte levőnek a világító erejét és olyan ragyogó lesz, mint valami sugárzó drágakő. A hallgatóság éjféli órákban tört ki. Nagy horderejű új főlődesek lehet ez, mert az így előállított világosság hónapokig is eltarthat és szinte semmibe sem kerül, ha a rádium már megvan. Curie egy kissé magyarázta ezt az utolsó kísérletet. De nem tudja az egésznek a nyitját adni. Csak nevet ad a jelenségnek. Azt mondja: *emanáció*. Arra az újabb fölmerült kérdésre, vajjon a rádium csakugyan *elem-e*, Curie nem mondott ítéletet, hanem az *elem* szót mellette inkább *anyagot* használt. Aminthogy Curiené egy interview szövegébe sajátkezűleg javította bele az *anyag* szót.

Kitüntetett rendőrök. Vasárnap délelőtt szép ünnepély volt a Mosonyi-utcai rendőrlaktanyában. Rudnay Béla főkapitány tegnap adta át ünnepélyesen a kitüntetéseket azoknak, akiket a király a Párisi Áruház katasztrófia alkalmával kitüntetett. A főkapitány szép beszéd kíséretében tüzte mellé *Bockelberg* Ede rendőr őltögyűzőnek a koronás arany érdemkeresztet, *Magas* József címzetes rendőrelőnöknek a koronás ezüst érdemkeresztet és *Hornyák* Ferenc másodosztályú rendőrnek az ezüst érdemkeresztet. Ugyanazok tegnap osztották ki *Skalec* Antal, *Sereg* József és *Szűcs* János rendőröknek a három-háromszáz korona jutalmat a nagy tűzveszedelem alkalmával tanúsított bátor viselkedésüért.

A szombati szocialista zavargás. A szombati szocialista zavargás dolgában a rendőrség szigorú vizsgálatot folytat. A nyomozás adatai szerint megállapították, hogy a zavargásban a szocialista pártvezetőség keze működött. A zavargás részleteit ugyanis az asztalossegédek szakgyejesületében beszélték meg, ahol a pártvezetőség egyik tagja biztatta fel a tüntetésre a sztrájkban lévő asztalossegédeket. A rendőrség éber figyelemmel kíséri a további fejleményeket és a legerélyesebben üldözi a bujtatókat. A zavargásról egyébként a rendőri sajtóiroda a következő hivatalos jelentést adta ki:

A szombaton este a Lloyd Klub előtt történt zavargásból kiolyólag a rendőrség magánosok elleni erőszak bűntette miatt letartóztatta *Czeisel* Jenő tizen-nvölves asztalossegédet, akit tetten ériek, amikor az ablakokat zúzta be. Ezt különben ő maga is beismeri. Hatóság elleni erőszak bűntette miatt letartóztatták *Rosenblüh* József buszonhívéses mázostól aki *Horváth* VIII. József rendőrt a Lloyd-épület előtt kövel úgy megdobta hogy a rendőrt elöntötte a vér. A többieket szabadon eresztették, akik ellen magánosok elleni erőszak címén folytatták az eljárást. Ezek a következők: *Pámi* Károly napszámos, *Bükkfalvy* Lajos lakatossegéd, *Farkas* János asztalossegéd, *Dékány* Gyula asztalossegéd, *Benjámin* Ferenc asztalossegéd, *Fischer* Emil kereskedősegéd, *Fuchs* Nándor droguista-gyakornok, *Glück* Abraham szobabeszterősegéd, *Oldh* Dániel asztalt-munkás, *Hummel* István szabó *Ács* József kőműves *Vágó* Béla bősécs éttan-hallgató, *Bujáky* Gyula asztalos, *Mikler* Sámuel kereskedősegéd, *Czeisel* Jenő és *Rosenblüh* Józsefet ak kísérték az ügyészséghez.

Halálozás *Lengyel* Jenő földbírókos nyolc-éves kis fia *Lacika* vasárnap meghalt Budapesten.

Tűzoltók gyűlése. Az országos tűzoltószövetség tegnap dr. *Óváry* Ferenc elnöklése mellett ülést tartott, amelyen *Breuer*, *Glósz*, *Szabó* és dr. *Szilgy* elnökségi előadók jelentést tettek a belügyminiszter által az elnökségnek véleményezés végett kiadott újvekről. A napirend fő tárgya az augusztusban Budapesten tartandó nemzetközi tűzoltókongresszus volt. Ezután *Lukács* Gyula, aki január 30-án a magyar szövetség képviseletében résztvett a luxemburgi nemzetközi tanácsülésen, ennek a határozatairól tett jelentést, amelyből kiderült hogy az úleken *Lukács* Gyula kiválóan képviselte a magyar érdeket. Ezután a kongresszus érintkezési nyelvéről a magyart, németet és angolt állapították meg.

A gyufagyári sztrájk. Estéről táviratozzák: A gyufagyárban kiütött sztrájk ma befejezést ívert. A sztrájkból munkások legnagyobb része munkába állott. A nyugtalanságot szító munkásokat a gyár vezetősége nem fogadta vissza.

Immeretlen családok. Az utóbbi időkben egy eddig még ismeretlen családokba működik a fővárosban. A banda tagjai kiszimatolják egyesek családi összeköttetését, azután levelező-lapot küldenek az illetőknek, hogy ez és ez a rokonuk a napokban 50—100 liter bort küld. Másnap megjelenik egy ember a hordóért, esetleg az üvegekért s később sül ki, hogy csalánsok estek áldozatul. A főkapitánysághoz több feljelentés érkezett ilyen ügyekben s a rendőrség nyomozza a családokat.

A szabók sztrájkja. A szabómunkások vasárnap délután a Hermina-kerben gyűlést tartottak, amelyen egybeállították a követeléseiket, amelyek a következők: Az otthondolgozó szabók-kisiparosok számára új árszabály állapítandó meg a külföldi munkanemek szerint, a nagyműhelyekben és kisiparosoknál dolgozó munkások darabszámos fizetés helyett óraber fizetendő, a munkaidő 10¹/₂ órában, még pedig délelőtt 7—12-ig, délután 1—4¹/₂-ig állapítandó meg. A különbráért a rendszer bér kétszerese fizetendő. A bérminimium megállapítása a vasárnap munkaszünet megállapítása és a sztrájk miatt senki sem bocsátható el. A követeléseket memorandum alakjában ma nyújtották be a ruhakészítők iparosztálatának, amely ma délután 3 órakor az új városháza nagytérben foglalkozott a memorandummal.

Nyomorék gyermekek otthona. Tegnap ülést tartott a *Nyomorék Gyermekek Otthonának* igazgatósága és elhatározza, hogy március végén tíz szegényorsú nyomorék gyermeket vesz föl. Erre vonatkozó kérvények az otthon telepére (VII. Hungária ut 21. sz.) címezendők. Jelentést tett még az igazgatóság a beérkezett adományokról. Sokan léptek be az egyesületbe 200 koronával alapító tag gyanánt.

Hörner Artur az ismert könyvkiadó-cég, melynek eddig Budapesten nem volt fiókja, közkivánára és a sportbarát örömeire IV., Kossuth Lajos-utca 10. szám alatt nyitotta.

(x) **Gazdák, ha nagy terméshez akartok jutni, Nauthner-fele magvakat vesznék.** Idei főar, egyvén-két, mely 226 oldalra terjed, *Mantiner* *Ödön* és *Dr. Kir. udvari magkereskedése* Budapesten Rottenbiller-utca 33. sz., mindenkinek kívánatra ingyen, készséggel megküldi.

Krónika.

I.

Ma reggel vígan konstatáltam: Tavaszra hajlik a szezon. Ilyenkor készül számos diskkrét S rövidletű liezon.

Ilyenkor nőnek kiűn a réten A lila s szerény ibolyák S mosri gölybárit vadászni Ilyenkor indul sok diák.

S a természet már nemsokára Igazolja a régi dalt: Hogyha a föld Isten kalapja, Hazánk virágokréta rajt'.

II.

Az utcasarkon, merre járok, Egy szóke lány áruí viragot.

Télen gesztenét süt az árva, Most ibolya van kosarába'.

Bájosan szól csengőn, szerényen: — Ibolya, szegfű, tessék kerem.

Oly bájos így a napsugárba', Virágoskék kartonruhába'.

Költészet csillog két szemében... És, szegény, kenyeret — ebédel.

III.

Londonban, hol van számos utca S hol a laudóan nagy a köd, Furcsa divat hódít manapság A nők között.

Monokit hord minden meléid Ugy mint sok más ér és milord, Dícséretes telete kérem E drága sport.

S búsan így sóhajt most a költő: Ez biztosan a végáthar. Ezután vízőzön jönet csak: S baju z s s akáll....

SZÍNHÁZ, ZENE

*** Vigaszínház.** A *Vigaszínházban* tegnap kétszer teit meg a nőzötér az utolsó he, y. g. kevesse pénz-tárrnyítás után elke tek az összes jevek mind a dé-utáni, mind az esti előadásra. Délután a *József*, *Mónd* *Ferenc* kedve t bohózatát adták tízenygy óadásra, este pedig az *Ereng újainak* volt a tizenegyedik elő-adása. Ugy az eredeti magyar bohózatot, mint a francia vigjátékon kitűnően mulatott a közönség.

**** Baha Luiza Szekesfehérváron.** *Lilaha* Luiza ma négy napi vendégszerelésre *Szekesfehérvárra* érkezett. Az állomásnál nagy közönség vára a művésznőt és *Havranek* József polgármester részben kíséretében díszes várasokrot nyújtott át neki. A művésznő zajos ovációk közben hajtott a városba.

**** Az Apostol.** *Góczy* István és *Hegedűs* Gyula szocialis népsziművének szereposztása a következő: De casse — Kiss Mináty, Amáia — Krescsányiné, Ersné — Balizaly Eiza, Wörner — Irsa, Ormai — Pázmán Simon Pál — Szabó Antal, Erzsébet — Balázs Olga, Teréz — Szentmiklóssy Irén, Kód Péter — Szirmai Balogh — Pinter Imre, Márton — Nyarai, Starck — Kovács Mihály, Munkású — Sugár Matid.

*** Visszagangverseny.** Somogyi Mór konzervatóriumában vasárnapon tartották meg az ezidei harmadik növendékhangversenyt. A zongoraoztályban az alsóbbosztálybeliek megépő bizottsággal játszottak, míg a felsőbbosztálybeliek stízszerű interpretációkkal és lejjelt technikával oldották meg fe adatuikat; leginkább kiűntek Reiser Ilona, gyulaivali Groedel Paula, Stefi és Dóra, Maszts Amanda és Somogyi Adrienne. Az énekosztályban Sebők Ilona és Fabry Teruska énekeltek finom érzékkel. A hegedűosztály-

beliek közül kiűntek Venetianer Antal és Datfinger Mária. A közönség valamennyi számat óéink tapsall kísérté és elhalozta elismerésével a szépsikerű oktatókat.

MŰVÉSZET

□ **Jantyk Máttyás képei.** Egy nemrég megszünt művészelet eredménye az a kiállítás melyet ma mutattak be a Műcsarnokban a sajtó képviselőinek. *Jantyk* Máttyás a régi — ugynevezett becsületes — gárdának volt tagja. A pedantériáig lelkiismeretes művészek közül való, aki csaknem életkérdést csinált abból, hogy anatómiai tudásából a legrejtettebb kis izom se hiányozzék. Nagy, tömegképek festése volt az ideálja, minden más, amit csinált, csak studium volt. Tudta, hogy ezek a nagy feladatok erős rajztudást követelnek, s ezért példás szorgalommal igyekezett ebben az irányban a tökéletesség felé — kétségkívül szép eredménnyel. Legszebb bizonyítéka ennek az utolsó tükében lógó feléző felakt. Azonban ez a sóvár vágy, a tökéletes rajztudás után elvonta figyelmét a művészet más és fontosabb feladataitól. Kemények, szerte fából faragottak tetszenek az alakjai; és semmi nyoma, a képbe élelet varázsoló művészi ihletnek. Ha ő buzasztentelést fest akkor bizonyos, hogy vásznának valamennyi alakja jól áll, jól terpedel, jól tartja a zászlót, de a szemekből hiányzik a lélek, nem hiszszük, hogy a nyitott szájakból ének száll a légsbe, s a zöd mezőről nem érezzük kiáradni a tavasz lehelletét. A képeken kívül rengeteg ceruza- és tollrajzát latjuk az e.bunyit művésznék, noha több mint nyolcszáz darab kisorcut a kollekcióból. Egy emberi ére-nyekben gazdag életet ismert meg velünk ez a kiállítás amelyet nem igen érintettek beözönlő művészi irányok, amey azonban maga sem akart irányokat szabni. A szemlélet kegyeletes érzésekre hangolja ez a nagy szorgalomban eltöltött élet, de jóleső érzéssel konstatálja, hogy tá a Isten, nagyon elugroítottunk a *Jantyk* Máttyás dátumától!

□ **A Mubaratok Kőre** vasárnap délután tartotta ezidei netedik össze öve e.é. *Dillmann* Sándor zongoraművész játszott bravouras részleteket Wagner műveiből. Az ó óélek közönség, ameynek soraitban ott volt *József* *Agost* *Óherce* és *Augustus* *Óhercegnő* is, zajosan megtapsolta a művészt.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Magyar Tudományos Akadémia** nyelv-tudományi osztálya ma délután dr. *Heinrich* *Gusztáv* előktele alatt ülést tartott. Dr. *Sármay* *József* az *Árpádok* szövegét a betűről értekezett szes-e tudomány-alapon, majd dr. *Katona* *Lajos* jelentést tett a rovásírás ügyében kiküldött bizottság működéséről. A jelentés konkluzója az, hogy a *betűrovásznak* nincs nyoma a nép között.

Nyilttér.

Nátha ellen az új nátha-ather, a Forman használandó. Orvosok által többszörösen szerényi náthaellenes szernek előismerve. A Forman a Mentholnak elhormethylyatherje. Könnyű náthánál a **Forman-gyapot** használandó, adaga 40 fillér. Erős náthánál orvosi rendelethe, a Forman-pasztillák egy szagoló-üvegcséből való felszívás után. **Hatása meglepő** és kezdődő bajnál ugyszólván elmaradhatatlan. — Kapható minden gyógyszerárban. 126

Keresetik gyárgondnok

nagy vidéki iparvállalat részére. Feltétel több évi sikeres működés kimutatása hasonló állásban. Különösen díjazott: képesség nagy munkássághoz való felkészültség. A díjazott bizonyítványokkal s fizetési igények megjelölésével a Z. 9751. számú Huszenstein és Vogler céghez Budapest, Dorottyan-utca 9. sz. kéretnek.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartamért, sem alakjért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK

(A *Stefania* *Eszegény* *Gyermekkorház* *Egyesület*) választmányá ma *Glück* *Frigyes* ügyvezető ale-örök vezetésével ülést tartott. Elhatározta a választmány, hogy az egyesület volt a elnökének, *Morlin* *Imréné* arcképt megíestetik a díszterem számára. Jelentést tettek továbbá hét új ágya-ápitványról és a hatóságig engedélyvel folytatott gyűjtés eredményéről. Az adakozások 9588 korona 30 fillért tesznek ki.

(A *Pénztárszövetkezeti* *Tisztviselő* *Országos* *Egyesület*) tegnap este kiváló érdekességű előadások sorozatát kezdte meg *Havas* *Miksa*, a budapesti kereskedelmi akadémiá tanára. A tudós professzor a takarékpénztári reform kérdésével foglalkozott. Elő-adását szerdán és csütörtökön folytatja, amikor szak-szerű vita lesz az előadott tárgyáról.

SPORT

Vívóest. A Budapesti Egyetemi Athletikai Klub a múlt szombaton egyetemi vívóteremben sikerült vívőestét rendezett a klabtagok s az egyetemi ifjuság élénk érdeklődése mellett. Különösen kitűntek mint erős tussorúk *Bányász* Henrik, *Onderkó* Sándor, *Rácz* Lajos és ifjabb *Szevera* Károly. Nagyon tetszett gróf *Vay* vívótanárd kard-assaultja *Bányásszal* és *Szeverával*.

A jövő verseny-saison.

(A Trial-stakes. — A kancadijak. — A királydi. — A bécsi derby. — A német derby. — A Przedsvit-handicap. — Sport-lárcok.)

Budapest, február 22.

Az összes trainingtelepeken megindult már a munka és néhány hét múlva el is dől, hogy egy-egy istálló crackja, milyen versenyben veszi fel a küzdelmet. A legelső klasszikus verseny, a Trial-stakes április 24-én lesz Bécsben. E futamnak már től óta erős favoritja Springer Gusztáv *Bon Marcheja* és hogy milyen nagy e jeles mén iránt a bizalom, azt a legjobban a könyvtudósok listája mutatja, amelyen már ma, vagyis hónapokkal a futam előtt csak 1 1/2-szeres oddsszal van kiírva. *Bon Marchenak* tagadhatatlanul emíniens ereje van és ezt még növeli az a körülmény, hogy *Batthyányi Elemér Maja*, mely ugyancsak veszedelmes ellenfél lett volna, értesülések szerint nem vesz részt e versenyben. *Bon Marchenak* azonban szerintünk korántsem oly biztos a győzelem mint az a rövid odds után feltehető és ha az *obermeideni* istálló úgy diszponál, hogy *Con Amore* indul a Trial-stakesben, úgy határozottan veszedelmese ellentéle lesz a téli favoritnak. Háromötös combattansaink közül kétségtelen sánsszal bírnak még: *Bob Adams*, *Galahad*, *Hirmondó II.*, *Vice versa* és a *Péchy-istálló* nagytratarított *Tartal* nevű lova.

A kancadijak. — A Trial-stakes után főleg a kancadijak felé fordul a sportvilág érdeklődése. Ugy a bécsi, mint a budapesti kancadijak körülbeílt ugyanazok a hároméves kancák mérhetik össze erejüket. A fogadási lista itt már nem szolgál oly határozott utbaigazítással és szerintünk a finishben *Janina*, *Bon amie*, *Parányi*, *Barnabimbó*, *Lelkem* és *Toquado* lesznek elül.

A királydi. — Hazai futamaink e legértékesebbjére ugyszóván összes istállók pályáznak és mindjárt hozzá is tehetjük, hogy joggal. E futamban már a teherkiegyenlítés folytán a legtöbb esetben érvényre jut a papírforma. A benevezett lovak között találjuk: *Mat* (51), *Bon Marchet* (53), *Bob Adams* (53), *Tartal* (48), *Con amore* (51), *Blocksberg* (48), *Uncas* (51). Az idősebbek közül pedig: *Jenkins* (61), *Macdonald* (66) és *Cipész* (57). A mutatott formák alapján *Ma*, *Con amore*, *Jenkins* és *Tartal* azok a lovak, amelyek a legtöbb reménnyel nézhetnek e klasszikus futam elé.

A derby — Az osztrák derby odds-listája a következők:

2 Ma	25 Prior
3 1/2 Con Amore	25 Elzerkilencszázegy
8 Galahad	25 Réve d'or
8 Hirmondó II.	33 Gombás
10 Uncas	33 Cöllövő
12 Bob Adams	33 Kunimund
14 Viceversa	33 Othello
14 Augur	33 Vaduz
14 Kingdom	33 Mikli
16 Blocksberg	32 Nugommord
16 Tartal	33 Wood Péter
20 Hadur	50 Lelkem
20 Gondos	30 Rosenmontag

A fogadási lista, amint láthatjuk, szigorúan a papírforma szerint csinálja az oddsokat és véleményünk szerint az eredmény igazat fog adni a könyvesek óvatosságának.

A német derby első favoritja a monárkia istállóiban állanak, amennyiben *Con Amore* 3 1/2-szeres pénzzel, *Bon marché* pedig 6-szoros pénzzel a lista élén szerepelnek. Indulási jogosultsággal bír még a német lovakon kívül: *Bob Adams*, *Galahad*, *Tartal*, *Augur*, *Réve d'or* és *Clavigo*.

Azt hisszük, a német derby eredménye szintén igazolni fogja az odds-listát.

A Przedsvit-handicap valószínű győztesét ma még nagyon bajos megjelölni. Ez a futam egyike a monárkia legnehezebben kitapasztalható versenyének és rendszerint meglepetéssel végződik. Jó szánsza van, szerintünk, *Ormódnak*, a *Milne-istálló* és *Springer-istálló* crackjainak.

Uj jockey. Gróf *Henckl* Arthur oroszvári idomítótelepén *H. Marsh* tréner vezeti a munkálatokat. *H.*

Marsh már egyziben idomította a *Henckl-lovakat* és remélhető, hogy a tapasztalt mester keze alatt több eredményt fognak felmutathatni. *Marsh* uj jockeyt is szerződtetett *S. B. Walkington* személyében, aki már meg is érkezett Oroszvárra és szorgalmasan lovagol munkáján.

Rosenmontag 8: 1-el favorit a három évesek nagy handicapjára.

Adams, aki 6sz óta mind a *Dreher-istálló* trénerje működik, máris tanujelét adta szakavatottságának. A *Tatán* levő anyag pompásan telet és az egész lőt a legjobb kondícióban fog a munkához.

Csárdás a neve egy angol telivérnek, mely a *Lincolnshire-verseny* első favoritja.

Hazafi, *Blaskovich* Ernő e csodás képességű telivére az Angolországban futandó *Jubilee-verseny* egyik favoritja. *Dyer* tréner nagy reménységgel néz szereplése elé.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Eremits Pál meggyilkolása.** A nagykikindai törvényszéknek *Eremits* Pál volt nagykikindai országgyűlési képviselő meggyilkolása ügyében indított bünteljárását most ítélszakítja ösvagy *Eremits* Pálné és közeli rokonának, *Prekajszky* Péter takarékpénztári igazgatójának a Kuriahoz intézett beadványa, amelyben a nagykikindai törvényszék helyett más törvényszék delegálását kéri.

A beadvány részletesen indokolja a kérelmet. *Eremits* Pál ugyanis életviszonyai egyéni érzuete, társadalmi törekvései és szereplésénél fogva Nagykikindán és vidéken azon körökben, amelyekből az esküdtbírósg tagjai kerülnek ki, magának sok elleneséget szerzett. Végül megemlíti a beadvány, hogy a gyilkosok s velük együtt a nagykikindai köznép nyíltan beszél a s hangoztatják, hogy az esküdtbírók őket nem ítélték el, mert a gyilkosság a szerb karácsony szombatját megelőző napon követeit el. Már pedig a szerb nép között az a hit van elterjedve, hogy az ilyen napon véghet vil leszámolásért az embert földi bíró nem vonhatja felelősségre. Arra kéri a Kuria, hogy vagy a budapesti büntető, vagy a pesti idők törvényszék delegálja ezen bűntényben való további eljárásra. A nagykikindai törvényszék felterjesztette a beadványt a bűntény összes irataival együtt a Kuriahoz, amely a delegálás ügyében pár nap múlva határoz.

Legujabb.

Az orosz-japán háború.

Vejhajvej.

London, február 22.

(Alsóház.) *Percy* külügyi államtitkár ma még egyszer a leghatározottabban megadóllta azt a hírt, hogy a japánok *Vejhajvej* hadműveletét alapul használták volna. A kínai állomáson lévő angol tengernagy jelentette a Kormányának, hogy a japán hadihajókat, midőn *Port-Arthurba* mentek, *Vejhajvej* ből nem is látták és hogy mult évi augusztus óta, amidőn két japán hajó rövid tartamu udvariassági látogatást tett *Vejhajvej*ben, egyetlen japán hadihajó sem fordult meg a kikötőben.

Az orosz igazságügyminiszter a háborúrol.

Hága, február 22.

A *Venezuela-ügyben* hozott ítélet felolvasása után *Muraviev* orosz igazságügyminiszter mint elnök beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy a bíróság az ítéletet gondos vizsgálát után teljes pártlansággal hozta meg. A választott bíróság munkálatai, amelyek békében kezdődtek, hadilárma közepette nyertek befejezést. Kénytelenek vagyunk a háborút a becület és szabadság jog-szerű védelmi eszközének elfogadni. Az igazság-gondviselés, mely a csatákat irányítja, különbséget fog tenni a jog és az alaptalan bitórlás között. A háború befejezése után, mely egy európai és egy ázsiai nép között folyik, újból fényleni fog a béke világszága. A hágai választott bíróság az igazságosság, igazság és ész védőbástyája és a jövő reménye fog maradni.

Olaszország semlegessége.

Róma, február 22.

A kamara mai ülésén *Santini* megokolt egy interpellációt, amelyben azt a kérdést intézte a külügyminiszterhez hogy mily tevékenységet szándékozik a kormány az orosz-japán háborúban kifejezni a béke érdekében, a szélső Keleten lévő ország alattvalók és olasz kereskedelem oltalmára és az Olaszországot a nemzetközi politikában megillető befolyás védelmére, *Tittoni* külügyminiszter

hangsúlyozta, hogy Olaszország semmilyé kijelentéssel sem sértheti meg semlegességi nyilatkozatát és élénken tiltakozott *Santini* néhány kifejezése ellen, melyek nem állanak összhangban az Oroszországhoz fennálló viszonytal. (Igen helyes.) Ez a legbarátságosabb és a kormány változatlanul akarja azt fenntartani (Tetszés.)

TÁVIRATOK

A rák gyógyítása.

Páris, február 22. *Doyen* ismert sebész a tudomány akadémiájánál egy munkát nyújtott be a rák kezeléséről. *Doyen* azt állítja, hogy toxin (mérreganyag) befeckendezésével, mely a rosszfajú új képletekben sok év óta konstátált *micrococcus* deformánsból származik, nagyobb számú gyógyulást ért el.

Szerbia engedett.

Belgrád, február 22. A *Belgrádszke Novine* hivatalos forrásból azt jelenti, hogy legközelebb elintézik a szerb tisztek kérdését Európa követelése értelmében. *Ilir* szerint a rövid idő előtt *Pétervárra* utazott *Novakovic* szerb követ értesítette erről az orosz kormányt.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 22. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatott: *Buzsá*: tiszavidéki 9.55—9.90 K., bányászati 9.10—9.60 K. *Rossz*, tót felvidéki 7.25—7.60, pestvidéki 7.35—7.65 K. *Arpa* 6.50—7.25 K., magyar tengeri 6.—6.15 K., zab 6.20—6.80, vágatott 7.20 K.

Bécs, február 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni nagyforgalomban a variatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 628.50. Magyar hitelrészvény 732.— Angol-Osztrák bank 274.— Bécsi bank. egyesület 488.— Union bank 516.50 Bänderbank 414.— Osztrák-magyar államvasut részvény 622.50 Déni vasut 76.— Kibavölgyi vasut 397.— Északi-magyar vasut részvény.— Dohányrészvény 446.— Rimanurányi vasut.—, Alpes bányarészvény 390.50 Május járadék 98.50. Magyar korona járadék 96.25. Török sorsjegyek 112.50 Német: biradami mársa 117.40—117.42. Napoeond'or 19.05.

Berlin, február 22. (Gabolatósze.) *Buzsá* májusra 186.50 márká (10'93 korona), júliusra 187.50 márká (10'99 korona). — *Rossz* májusra 145.25 márká (8'62 korona), júliusra 148.— márká (8'67 korona). — *Zab* májusra 133.— márká (7'79 korona), júliusra 135.— márká (7'91 korona). — *Tengeri* amerikai mixed májusra 118.50 márká (6'95 korona), júliusra 109.— márká (6'89 korona). — *Spiritusz* 70 márká (árfolyam 117.20 márká per 100 márká.) Irányzat: izgatott. Idő: felhős.

APRÓ HIRDETÉSEKET

Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54—59) központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő hokok-ban lehet földani:

Blockner J.

hirdetési iroda

IV. ker. Szt. István 6. szám.

Breuer nővérek

dohányüzletje

Teréz-kört 84. szám alatt.

Deutsch Miksáné

dohányüzletje

Andrássy-út 38.

Eckstein Bernát

hirdetési iroda

V. ker. Fűző-utca 4. szám.

Engelmann Mór

dohányüzletje

IV. ker. Kálvária-ter 2. szám.

Frank Pál

könyvkereskedése

IV. ker. Csizsáky-felső palota, Kossuth Lajos-utca, Kigyó-ter, (Koronaharog-utca sarkán.)

Fischer J. D.

hirdetési iroda

I. ker. Gerőly-utca 1.

Goldberger A. V.

hirdetési iroda

IV. ker. Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozsef

dohányüzletje

Andrássy-út 50.

Goldgruber Mór

könyvkereskedése

II. ker. Pó-utca 17. szám.

Groszmann Jágó

fraser-és vegyeskereskedése

MISKOLCZ és környéke rózsára hirdetések felviteli iroda

Haasenstein és Vogler

hirdetési iroda

V. ker., Dorozsai-utca 9. szám.

Jambrikovits

dohányüzletje

Kerepesi-ut 60. (Takarékp. épül.)

Keraberg Rozália

dohányüzletje

VIII. ker., Múzeum-kört 10

Leopold Gyula

hirdetési iroda

VII., Erzsébet-kört 51. l. e.

Mosse Rudolf

IV. ker. Ferenciek-ter 3.

Mezei Antal

hirdetési iroda

IV. ker., Szt. István 8. szám.

Nemetsek A. J.

újság-árndája

IV. ker., Petőfi-ter 3. szám.

Hj. Nagel Ottó

könyvkereskedése

Múzeum-kört 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza.)

Rohonczi Ilona

dohányüzletje

VI., Andrássy-út 48. szám.

Sikray Samu

hirdetési iroda

VI. ker., Váci-kört 33. szám.

Sélyom Jakab

hirdetési iroda

IV. ker. Ferenciek-ter-báza.

Sopronyi V.

dohányárndája

VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór

dohányüzletje

IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Srab Eliz

dohányüzletje

Nagymező-ut. 13.

Schwarz József

hirdetési iroda

V. ker., Marokkó-utca 4. sz.

Schönwald Ferencé

dohányüzletje

Ferenc-kört 32. szám.

Schödl Gyula

dohányárndája és postagyűjtő

Eöly V. Lipó-kört 8.

Tenczer Gyula

hirdetési iroda

V. ker., Szervita-ter 8. szám.

Toldi Lajos

könyvkereskedése

II. ker., Pó-utca 2. szám.

Wettzenfeld Jakab

király-utca 1.

Minden spróhirdetés, melyet itt este 6 óráig földának, már másnap megjelenik a

BUDAPESTI NAPLÓBAN.

KÜLÖNFÉLÉK

Egy perc.

Egy hosszú, hosszú éltén
Csak egyszer ké a perc.
S hirnév, boldogság a tied,
A tied, hogya mersz.

Mi álombonó éjszakán
Előtted lebegett,
Mint tündöklő, fényes való
Jelen most meg neked.

Egy mozdulat, egy röpké szó.
Nyujtsd ki csak kezéd,
És élted újra illatos
Rózsák közé vezet,

S te, aki máskor mit se félsz,
Most állsz csak tétován...
És a szerencse tovaszáll
Száguldózó lován.

S egy kérdés üldöz élteden
S úgy tépi lelkedet:
A hüverő, mely bénaított,
Vajjon mi lehetett?

Ha újra jönne az a perc!...
Hajad már hófehér.
Várod álmatlan éjken
De vissza sohse tér.

Felkai Sándor.

+ Mrs. Heigham halotti bizonyítványa. Ez az angol asszony azok közé a ritka halandók közé tartozik, akik a halotti bizonyítványukat mint érdekes ereklyét őrizhetik az emlékeik között. Rettenetes perceknek és óráknak köszönheti egyébként ezt a különös gyönyörűséget. Londonban egyesület van, amely tisztán csak a tetszhalottak eltemetésének a megakadályozására alakult s ennek az egyesületnek a minapi közgyűlésén került szóba Mrs. Heigham. Az elnök az ő bevezető beszédében többek között ezt is mondotta:

— Van ebben a teremben egy urhölgy, aki már kétszer fektűt koporsóiban és halotti bizonyítványát a zsebében hordja.

Mrs. Heigham ez, aki Kensingtonban él és háromszor fenyegette már az orvosokat, hogy élve eltemessék. Olyan baj támadt meg, amelytől teljesen halászereű merevségbe és önkivületbe esett. Első megmentését így beszélte el:

— Első izben hívelem megrázkódás döntött önkivületbe. Azt hoztak hírel nekem, hogy egész vagyonomat elvesztettem. Ez a hír teljesen váratlanul ért s h szterikus rohamot kaptam tőle. Azután egészen elzékletelenedtem és két órával később tagjaim halotti merevségben dermedtek. A szemem nyitva volt, de a lábamat és a kezemet éppenséggel nem tudtam megmozdítani vagy akármivel is észrevéteini, hogy élek még. Képzeltető azután a rémületem, amikor másnap kivettek az ágyamból. Közöttűt és gombostűt szurtak a testembe, hogy lássák, vérzik-e erre. Testi fájdalom nem éreztem ugyan, hanem a lelki gyötrelmeim irtozatosak voltak. Akkor aztán lemondak rólam, mint aki már meghalt.

— Szegény asszony, ő már fájdalom, megszabadult minden szenvedéstől — mondotta az orvos, s ez a mondas még ma is a fülemben cseng.

— Ó — folytatta Mrs. Heigham — irtozatos egy pillanat volt az. De ez még nem volt minden megpróbáltatásom. Megrendelték a koporsómat. Amikor a koporsókészítő emberei eljöttek, hogy mértéket vegyenek rólam, kiáltani akartam, de egyetlen hang sem jöhetett ki a torkomon. Amikor a koporsót odatették az ágyam mellé, úgy éreztem, hogy az ágyam szétpattant a tőle az erőfeszítéstől, hogy szólhassak. Akkor aztán elájultam negyvennyolc órára.

Mrs. Heighamot aztán a leánya mentette meg. Valami különös sугallat batása alatt csak ő nem hitt anyja halálában. Főlkelt éjjel, hogy még egyszer, utóljára láthassa anyját s mikor sirva borult rá, mintha a halott szempillája megrebent volna. Felzavarta hírtelen a cselésdséget s erős illatot tartott állítólag halott anyja orra alá, egyuttal izgatottságában az arcára öntötte az üveges tartalmát.

— Ekkor — fejezte be Mrs. Heigham — nagyot sóhajtottam és hirtelen felültem. Leányom szeretete és energiája mentett meg.

Azután még kétszer tartották halottnak Mrs. Heighamot, aki azt a halotti bizonyítványt, ámbár rettenetes pillanatokra emlékezteti, sokért nem adná oda.

+ Michel Angelo ismeretlen rajza. A Rivista d'Arte legutóbbi számában P. N. Ferri és Emil Jacobsen az általuk felfedezett, eddig ismeretlen Michel Angelo-rajzokról nyilatkoznak. Nyolc lapon összesen husz

ilyen vázlat van. Az első lapon két lehatott fejű olvasó akt látható, amely valószínűleg a sixtini kápolnába festendő apostolképekhez készült. De a halhatatlan mester egynemely művén szintén találunk hasonló alakokat. Michel Angelo e fajta pozícióban megrajzolt alakjai Oxfordban és a londoni British Museumban is láthatók. Az egyik rajz gyors, nagy vonalakban odavetett vázlatát mutatja a sixtini kápolnában látható hajótörésnek. A vonalak erős lendületen a teremtő pillanat világossága látszik. Egyik lapon egy remek en face-ban rajzolt torzó van, jobbát a balon nyugtatva, Michel Angelo e kedves pézában. E kép hátulján erőte jes férfiak látha'ó, amely nagyban hasonlít egy Münchenben őrzött állítólagos Michel Angelo karhoz. Ezen a lapon van még két vörös ceruzával rajzolt fiúke is. Van a rajzok között egy vörös ceruzával készített profil, amelynek füle teljesen olyan, mint a nagy mester egy Oxfordban őrzött profiljának a füle. Más két profil karikatúrának látszik. Nagy husos, plasztikus lábakat és egyéb testrészeket tartalmaz a többi lap. A becses rajzok közül egynéhányat kitűnő reprodukcióban közöl az olasz njság.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Szabbeltek. Levélük mélyen megrendített minket. Azt a kétségbeesett gondolatot, hogy inkább a halál torkába rohannak, vessék ki a lelkükből. S ne is foglalkozzanak vele tovább, mert most már bizonyos, hogy mihelyt a sorozás meglesz, a három éven túl benntartottakat feltétlenül haza fogják bocsítani.

Zsepp. Kedves és elmés sorait hálás élvezettel olvasta a cikk szerzője.

Bátsalmási előfzető. A mértékhitelítés illetékessége alól nincs kivétel. Sorsjegyeiről legközelebb. — **S. G. Győr.** Nem tisztességtelen verseny. Sorsjegyeiről legközelebb. — **Homok.** Amennyiben az utnaszálnatra szolgálma nincs, jogos a teletulajdonos követelése. — **N. A. Budapest.** Az orvosi díjszabást a szerkesztőségi órák alatt e rovat vezetőjénél betekinthei. — **F. 29.** A politikai viszonyok alakulásától függ hogy mikor lesz a sorozás. Van rá eset, hogy további állításkötelezettségének felmentésével mondják ki alkalmatlannak. A kormány a közel jövőre igérte a rendezést. — **D. M. A Jogrvédő Egvesület** ingyen ad jogi tanácsokat az Erzsébet Népka-deániában (VII. Akácia-utca 82. II) vasnapn délelőt 11—12. és szerdán este 8—9. — **G. I. V.** Csak az árterület sérelme nélkül használhatja fel. — **Önkéntes.** Vannak szerződéses viszonyban levők is kisebb iorgalmu helyeken. A részleteket a postaizgatóságánál megmondják. — **Szentesi előfzető.** Hogy Felső-Hangonyban egy januárban megüresedett állás betölthetett-e, ezt igazán csak Felső-Hangonyban tudhatja meg. — **F.** Megirtuk már, hogy igazságok, de tulon-tul ismeretes igazságok, ezért nem adhatjuk közre. — **Zs. B. Moson.** Ha a kiskorúaknak van vagyonuk, a gyámhatóság ebből fedezheti. — **R. K.** Bizony sértés a javából. — **K. E. G.** A közigazgatás egyszerűsítésén végigvonuló intenció illőtlenségessé teszi a címzés e salangjait. A batóságok nem is szokták idézéseknél alkalmazni az ur szót. — **F. L. Szentcs.** A tözsdén nem jegyzik. Az eladását a közevitők s ügyvők elvállalják. — **L. S.** 1904. Nyitva tarthat, de csak dohányt árusíthat. — **F. Gy.** Az inspekciós rendőr egyenruhában van, civilben csak kivételes esetben tartózkodik ott polgári rendőr. — **Há olvasó.** Beirhatja azt a sort. — **L. Vaiszló.** A társaság igazgatóságánál tudhatja meg. — **L. G. A.** Az illetékes közigazgatási hatóság utján a belügyminiszterümtől kérje az utlevelet. — **Kikindal.** Az utmestert vizsgálhoz csak elemi iskolai végzettség szükséges. Külön tanfolyam nincs. A vizsgát az államépítészeti hivatalban tartják meg. Vizsga után az utmester véglegesítést és nyugdíjigényt nyer. Évi fizetése 800—1000 korona. Vannak állami és megyei utmesterek. Az államiakat a kereskedelemügyi miniszter, a megyeieket a főispán nevezi ki. — **H. E. Biharillye.** Az Országos Nőképző Egyesület leányimnáziumának igazgatósága (Budapest, Zöldia-utca 38. sz.) kézséggel ad utbaigazítást. — **G. F. Csanád.** A Fővárosi Színházak műsora vagy a Műkedvelők színműtára öimű kiadványai között bőven akad alkalmas darab. Jegyzéket e kiadványokról bármely könyvkereskedésben kaphat. — **W. J. Alsószőlők.** Nevezett magyar vállalat megszűnt. A Feltalálók Országos Egyesülete: Budapest, Wesselényi-utca 41. szám.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 22. —

Kinevezések. A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. Némey Károlyt az országos közégi töröksönnyel bizottságban, valamint ennek végrehajtó-bizottságában elfoglalt állásától saját kérelmére felmentvén, helyére a töröksönny-bizottság tagjává Gyucz Jenő belügyminiszteri titkárt nevezte ki, a végrehajtó-bizottság tagjának pedig Kolozsváry Miklós belügyminiszteri osztálytanácsost és töröksönny-bizottsági tagot jelöltte ki, a székesfevárosi államrendőrséghez Semsey Sándort rendőrségi pénztári tisztét, Telebény Gyulát váloságot r. h. segéd tisztét és Kardos Dezőt fizetés nélküli r. h. segéd tisztét, — a kereskedelemügyi miniszter Hollós Józsefet posta- és távirda-műszaki tanácsosná, Gömry Károlyt posta- és távirda-titkárrá, dr. Pap Salamont posta- és távirda-segéd titkárrá, dr. Zsögön Bélat posta- és távirda-fogalmazóvá, — a földmívelésügyi miniszter

Rothsneknek Jenőt a debreczeni gazdasági tanintézet vegytani tanszéke mellé két év tartamára tanársegédé, — az igazságügyminiszter Král Károlyt az esztergomi járásbírószághoz segédlelkekönnyvezetővé, — a közoktatásügyi miniszter Pápay Dezőt a nasz di állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Tyukodi Jenőt a hőmezővársá helyi által állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Weinhardt Mihályt a horgosi állami elemi népiskolához rendes tanítvá, — a kassai pénzügyigazgatóság Jubász Ferencet a tarjai adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká, — a budapesti közpénzügyigazgatóság Kovács Ferencet a monori adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká ideiglenes minőségben kinevezte.

Kivendelés. Az igazságügyminiszter a temesvári törvényszék területére vizsgálóbíróul Kotécz Pál törvényszéki bírót rendelte ki.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Karl Lajos győri állami főreáliskolai ideiglenes rendes tanár rendes tanári minőségében, dr. Domanovics Sándor pozsonyi állami főreáliskolai ideiglenes rendes tanár rendes tanári minőségében véglegesen megerősítette.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sipos Mihály kőbóri állami elemi iskolai tanítót a segesvári állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Február 22. —

Allomások	Átlagárny. mm.	Hőmérsék. C	Ma reggel 7 h		Előző 24 órád	
			Szél irányja (°-ból)	Felhőzet (%)	Csúszárny (mm.)	Hőmér- séklet mx. mn.
Akna-Salatina...	55.0	-1.2	E	2	4	9 0 - 2
Szatmár
Vásáros-Namény	...	1.4	DK	3	4	10 - 2
Ungvár	58.8	0.2	EK	2	4	0 2 - 2
Eger	54.3	3.8	Ny	2	4	5 - 1
Rosnyó	56.7	1.4	K	1	4	8 0 -
Késmárk	57.2	1.9	D	1	4	1 -
Árvaváralja	57.3	0.5	DNY	1	4	12 2 0
Losonc	57.4	5.9	Ny	5	4	1 8 4
Selmecshánya	58.5	3.1	ENY	2	4	8 4 4
Budapest	58.6	6.0	DK	1	2	3 9 6
O-Gyalla	59.0	8.8	ENY	3	3	5 10 5
Komárom	59.0	4.3	DNY	2	3	3 12 9
Magyar-Ovár	60.1	8.0	ENY	2	2	2 8 9
Sopron	60.8	3.2	D	2	2	ny 9 2
Herény	59.8	1.8	Ny	1	3	10 1 1
Keszthely	61.2	3.2	E	1	1	9 0 0
Pécs	60.6	0.6	Ny	1	1	11 1 1
Csikány	61.1	2.0	E	1	1	9 1 1
Eszék	62.2	0.4	E	1	0	12 0 0
Zágráb	61.1	3.1	E	1	0	10 3 1
Bófalva	62.8	1.8	E	1	0	19 1 1
Fiume	62.0	1.8	E	1	0	10 1 1
Csikony	62.8	1.8	E	1	0	10 1 1
Korölcse	58.8	4.1	DNY	3	4	ny 5 4
Keekemet	59.7	1.3	ENY	1	1	7 1 -
Orosháza	60.3	2.6	DNY	0	0	7 1 -
Zemplén	61.1	1.9	ENY	1	1	7 1 -
Szeged	61.1	1.0	E	1	0	8 1 -
Zombolya	61.3	3.2	Ny	2	4	ny 8 2
Arad	61.7	3.1	DNY	2	1	1 6 3 0
Veszprém	61.1	2.0	E	1	1	7 2 0
Banász	62.7	5.8	DK	1	4	9 0 0
Bánasz	62.8	0.5	ENY	2	0	ny 10 0
Drenkova	62.0	4.9	Ny	3	4	1 9 9
Nagyvárad	60.7	4.2	DNY	3	4	1 6 8
Kolozsvár	60.6	6.2	ENY	1	1	ny 6 8
Márocs-ársárhely	60.1	2.3	D	1	4	5 2 3
Székes-Keresztúr	61.1	1.7	Ny	2	4	ny 5 3
Vajda-Hunyád	60.0	5.2	ENY	4	2	5 3 0
Nagyvenyő	59.2	4.0	Ny	4	4	5 2 3
Békés	59.5	7.8	Ny	3	3	9 8 8
Berlin	5.8	1.0	Ny	3	3	5 1 1
Biarra	60.3	10.2	D	3	4	1 11 8
Perignan	60.7	10.3	ENY	3	1	16 9 0
Nizza	62.2	5.0	E	3	11	11 3 3
Páris	62.0	7.9	Ny	4	3	14 8 8
Pétersvár	61.3	2.8	EK	1	4	1 4 1
Konstantinápoly	63.1	8.9	DNY	0	0	12 5 6
Firenze	63.1	8.9	DNY	0	0	12 5 6
Róma	63.3	6.3	E	1	0	11 3 0
Nápoly	63.3	6.3	E	1	0	11 3 0

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, E = észak
A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ≡ = köd, < = szivár.

Háztánokban főleg az északnyugati és északkeleti megyékben esett csapadék, míg a délnyugati részeken az idő s áraz volt. A hőmérséklet jelentékeny különbségeket mutat és eloszlása szabálytalan.

A Finn-öböl feletti depresszió Közép-Országországba nyomult és Anglia felől új minimum került Dániára, a maximum pedig délnyugaton van.

Európa időjárása lényegében változatlan maradt. Kildás: Lényegtelen hőváltozással változékony idő várható, az ország északi és keleti részein helyenkint csapadékkal.

Napirend.

Náptár. Kedd, február 23. — Római katolikus: Péter. — Protestáns: Dömjén. — Görög-ország: (február 10.) Karal. ut. — Zsidó: Adar 7. — Nap kel: 6 óra 40 perccor. — Nyugszik: 5 óra 15 perccor. — Hold kel: 9 óra 52 perccor reggel. — Nyugszik: 12 órakor éjjel.

A földmívelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor. A képzéselőzár háznagyja fogad 11—12-ig. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) á. e. 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma a Stefánia-uton nyitva délelőtt 10 órától 1-ig. Belépp-díj 1 K.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—8-ig.

A fővárosi könyvtár a rendezés ideje alatt zárva. A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

Az aquincumi datások és múzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyérdekű vasut a Fálly-térről.

Mentőegyesület helyisége a Markó- és Súlyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelemi képzésosztály, tudakosó-osztálya és keleti miniatúra V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemfejlesztési gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőeg árusítások is esz-özöl) a var-vezetői paraszarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 2 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A külföldi kereskedégek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi egyesültségsz. V., Váci-körút 32. szám alatt).

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fillér. Vas-tagabb betűkből 8 fillér.

Állás keresők

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadónál: VIII., Kerepesi-ut 25. szám.

Kiadóhivatali telefon-szám: 54-39. Kiadóhivatal mindíg közölni kel.

Levelezés.

Érkezett levelek... Kaptam... mindenki engem tesz... 1904.

Fix fizetéssel

alkalmasnak utazóknak... Kérlek... 1904.

Csemegézés

nagykorlatú... 80... 1904.

Füszerezlet

örök pályamérettel... 80... 1904.

Házak.

Kisebb... Ház Budán... 1904.

Lakást keresek

három- négy... 1904.

Kinek kell pénz

A pénzügyi... 1904.

Lakások

három- négy... 1904.

Lakások

három- négy... 1904.

Szítetlen

Argódom... 1904.

Tanárjelölt

keresek... 1904.

Szűzváró serd

alános... 1904.

Betöltendő

összes... 1904.

Tokajban

egy... 1904.

Péknöküzlet

teljes... 1904.

Házadás

az... 1904.

Eszencikák

mind... 1904.

Lovaerinc

az... 1904.

Állást keresők

keresek... 1904.

Gépirónó

állás... 1904.

Masseur

keresek... 1904.

Kártyos

keresek... 1904.

Fő irással

keresek... 1904.

Blebség

levelem... 1904.

Ószi rózsák

imádom... 1904.

Tanult

hosszú... 1904.

Fiatl

keresek... 1904.

Állást keresők

keresek... 1904.

Gépirónó

állás... 1904.

Masseur

keresek... 1904.

Kártyos

keresek... 1904.

Fő irással

keresek... 1904.

Blebség

levelem... 1904.

Ószi rózsák

imádom... 1904.

Tanult

hosszú... 1904.

Fiatl

keresek... 1904.

Állást keresők

keresek... 1904.

Gépirónó

állás... 1904.

Masseur

keresek... 1904.

Kártyos

keresek... 1904.

Fő irással

keresek... 1904.

Blebség

levelem... 1904.

Ószi rózsák

imádom... 1904.

Tanult

hosszú... 1904.

Fiatl

keresek... 1904.

Állást keresők

keresek... 1904.

Gépirónó

állás... 1904.

Masseur

keresek... 1904.

Kártyos

keresek... 1904.

Fő irással

keresek... 1904.

Blebség

levelem... 1904.

Ószi rózsák

imádom... 1904.

Tanult

hosszú... 1904.

Fiatl

keresek... 1904.

Állást keresők

keresek... 1904.

Gépirónó

állás... 1904.

Masseur

keresek... 1904.

Kártyos

keresek... 1904.

Fő irással

keresek... 1904.

Blebség

levelem... 1904.

Ószi rózsák

imádom... 1904.

Tanult

hosszú... 1904.

Fiatl

keresek... 1904.

Állást keresők

keresek... 1904.

Gépirónó

állás... 1904.

Masseur

keresek... 1904.

Kártyos

keresek... 1904.

Fő irással

keresek... 1904.

Blebség

levelem... 1904.

Ószi rózsák

imádom... 1904.

Tanult

hosszú... 1904.

Fiatl

keresek... 1904.

Állást keresők

keresek... 1904.

Gépirónó

állás... 1904.

Masseur

keresek... 1904.

Kártyos

keresek... 1904.

Fő irással

keresek... 1904.

Blebség

levelem... 1904.

Ószi rózsák

imádom... 1904.

Tanult

hosszú... 1904.

Fiatl

keresek... 1904.

Állást keresők

keresek... 1904.

Gépirónó

állás... 1904.

Masseur

keresek... 1904.

Kártyos

keresek... 1904.

Fő irással

keresek... 1904.

Blebség

levelem... 1904.

Ószi rózsák

imádom... 1904.

Tanult

hosszú... 1904.

Fiatl

keresek... 1904.

Állást keresők

keresek... 1904.

Gépirónó

állás... 1904.

Masseur

keresek... 1904.

Kártyos

keresek... 1904.

Fő irással

keresek... 1904.

Blebség

levelem... 1904.

Ószi rózsák

imádom... 1904.

Tanult

hosszú... 1904.

Fiatl

keresek... 1904.

REGÉNY

A VIKTÓRIA-REND VITÉZE

(24) ANGOL REGÉNY

Írta: Mrs. ALEXANDER

Kevéssel a lunch után, amikor Hugó a déli pihenés közben átfutotta az újságot, szokatlan hangok vonták magára a figyelmét. Arányok foglalta el hirtelen sátorának bejáratát s nagy meglepetésére Rupert lord lépett be hozzá. Manvers mindig azzal a bizonyos illedelmes nyíltságával viselkedett megemlékezője iránt, amely ropant hatásos lehetett, de Brown azért tisztában volt azzal, hogy a lord nem igen kedveli őt. Manvers ropant közömbös volt neki. Határozottan eltérő természetűek egyenesen teremtre volt arra, hogy némi ellenségeskedés legyen közöttük. Brown óvatosan elkerült minden bizalmaskodást Rupert lorddal szemben, és sohasem célzott arra, hogy mekkora szolgálatot tett neki.

— Hogy van Brown? — kiáltott föl a lord, miközben kezét fogták. — Tegnapelőtt este érkeztem meg, s azt gondoltam, hogy ma meglepetésgömböt önt. Ugy-e kisé unatkozik itt... Egyetlen teremtet lélek sincs, akivel beszélhetne?

— Nem unatkozom én, sok a dolgom, ami pompásan pótolja a szórakozásokat, különben szívesen vagyok egyedül.

— Ejnye de nyugodt lehet a lelkiismerete! Nekem ugyan kiálthatatlan az egyedüllét. Mit csinált, mióta oda voltam? Hallom, hogy ott volt Stapyltonéknál... Feltűnést kellett a vidéken... S adta trükköt, mi?

— Nagyon kedvesek voltak mindnyájan hozzám s csupa jószágból mondták, hogy szívesen hallgatják egyszerű énekemet.

— Ordógátia szerénység legénye! Nellville kisasszony is ott volt?

— Igen.

— Gondoltam. Kétségbeesítő barátság van közte és Stapylton kisasszony között. Azt hiszem, ez is csak úgy végződik majd, mint minden leánybarátság.

— Ez ijesztő tudatlanság!

— Csak annyit tudok, hogy mindazok, akikkel ott találkoztam, nagyon kellemesek voltak, különösen lady Stapylton.

— Bizony ő minden tekintetben kiváló.

— Csend állott be. Manvers azon tündődött, hogyan sújthatna le Brownk valamit sebezhető részére, ha ugyan egyáltalában található rajta ilyesmi.

— Nagyon sajnálom, hogy elszólítottak, mert így elestem az Eden-lakban való vendégeskedéstől. Ott mindig kedvesen mulatnak. Lady Stapylton minden tekintetben finom uriaszony. A kisasszony már nem olyan előkelő, a generálisra ütött, de élesezű, értelmes leány. Sejttem, hogy sokat muzsikáltak!

— Bizony eleget. Lady Stapylton hangja még mindig nagyon szép és csodálatosan édes.

— Nem hiszem, hogy Margit enekelne; — Neville kisasszonyt gondolom. Különbösen is olyan hallgatag és nyugodt, hogy az ember alig tudja, hogy mit mivel és mit szeret.

— Nem hallottam enekelni, de zongorázása tulbaladta a közepességet. Remekül kísér.

— Talán bizony ő kísérte ezt a fickót! — gondolta Manvers, s baragos érzés villant át a lelkén, majd fennhangon így szólt: — Őnt is kísérte zongorán? — Majd kedves mosolylyal folytatta: — Azt hiszem, hogy ön helyettem is szórakozott Brown.

— Egyszer-kétszer kísért, amikor lady Stapyltont meglepte idegbaja, amely gyakran gyötéri. Újra csend állott be. Manvers odanyúlt a whiskyért...

— Ugy látszik, hogy most üldöz a balsors. Átlovagoltam a legnagyobb hőségben a kastélyba, lady Hazelhurst és unokahúgához, hogy ott maradjak lunchre, hát ott azt hallom, hogy kirándultak Landeboroughba valami vadászatra. Hiába volt a fáradságom. Azt hiszem, hogy a hercegné szeretné összeházasítani a fiát Carestord örökösöjével. Képelem, hogy a fiatalember nem is vonakodnék, ámbar ki ismerheti a férfiak izlését nők dolgában.

— Persze, persze — felelte Brown gépiesen. Manvers élesen rápillantott, majd mintha nagyon elfoglalt volna a csizmáján, elhalgalt, s csak kis vártatva szólalt meg:

— Nem igen beszéllek magánügyeimről, különben én ezt ugyanis észrevehettem, de én iránt közlekenyebb vagyok, mint mások irányában, ami természetes is.

Manvers nagyon ritkán előzgatott arra az esetre, amely őket egymáshoz fűzte.

— Így hát nyíltan megmondom, — folytatta Manvers — hogy szörnyen bosszankodom lady

Hazelhurstön, hogy elvitte Margitot az Elstoun-kastélyba. A lady ismeri szándékát, sőt hajtja is malmomra a vizet, — hisz tudja, rokonok vagyunk — és mégis odamegy Margittal, ahol rangban fölöttem álló férfit ostromolja majd bizelgésekkel. En pedig csak szegényes majorátust örökölök majd, amelyet Margit pénzével hozhatnék helyre. Talán ostobaság, de Margitot magaménak tekintem.

— Ön bizonyára nagyon is világlatott ember, semhogy ilyen reményeket táplálna, ha nem kapott volna rá némi biztatást — felelte Hugó olyan nyugodtan, hogy maga is csodálkozott.

Mert szíve vadul dobogott, s hirtelen meggyűlölte ezt az embert, akinek megmentette az életét.

Rupert lord elégületen kacagott fel, majd így szólt:

— Nem igen dicsőíthatom semmiféle biztatással, de az mellékes is. Sohasem ostromoltam Nellville kisasszonyt, de egy fiatal tapasztalatlan leányt amennyire legalább tudom, Margit mindig visszavonultan élt, biztosan meghódítja az első férfit, aki udvarol neki, ha az illető nem valami számár. A leány szíve és a természet segítik hozzá a győzelemhez. Nézze csak meg azt a nyugodt, tartózkodó, lágy kifejezésű, barna szemű, mély érzésű és lappangó türe vall az! Ha szabad telt engednek nekem, más nem kap semmiféle kegyet, akkor meghódítom Nellville Margitot.

Vajjon sejtette, hogy vele szemben ez a férfi, aki lesütött szemmel hallgatja, égett a vágytól, hogy megfojtassa, mert szentelt földre mert lépni és üzérkedett azokkal a drága szemekkel? Nem sejtette azt a mély tisztelőt és hódolatot, amit olyan természet, mint amilyen Hugóé, érezhet, de meg volt arról győződve, hogy egyelőre megkínozta társát.

— Hisz tudja, hogy idősebb vagyok önnél, józanabban látok mindent. Ön olyan hidegvérű fiú, Brown, szerencse, hogy nincsenek anyai tapasztalatai, mint nekem. Azt hiszem, nem tévedek, ha az enyémnek tekintem Margitot, csak-hogy az az ostoba néjje ne kontárkodjék bele.

— Nem kételkedem felsőbbeség bölcességében. Manvers lord, bízalma természetesen nagyon hizeleg nekem, de való-e, hogy jövődöbéli feleségéről ilyen szabadon tárgyaljon bárkivel is?

— Ebben már magam vagyok a legilletékesebb bíró, — mondotta Rupert lord gunyosan, miközben magában azt gondolta: — Atközött jöttmentje! Gyerekes mohósággal bele mert szeretni! Ha elegánsabb fiú volna, veszedelmes vetélytársammá lehetne!

— Eszelős fiúnak tartom önt Brown — kezdte újra Manvers — s azt hiszem, hogy velem érez. Mondhatom kissé beleszerettem a bájos, kis örökösömbé, ami mindig kedvező a házasság elején. Később a szerelem ugyan elmulhat, de eleinte kellemessé teszi az életet. Nellville Margit körül kétségkívül van valami rendkívüli... kedvesség, valami szelidség, ami kincset sejtet, ámbar meglehet, hogy nem is rejlik alatta kincs. Lanesborough kiálthatatlan fickó, azt hiszem, Margit rá sem hereditenc, ha nem esábitná a hercegi korona.

— Azt hiszem, hogy Nellville kisasszony fölötte áll az ilyen becsavágnak.

— Ó, az asszonyok bálványozzák a rangot s ő csodálatos, merengő kis teremtés s elragadó Uppingham marquisné válkék belőle. Meg vagyok győződve arról, hogy ön Brown a legjobbat kívánja nekem, s hogy titkom teljes biztonságban van magánál.

— Biztos lehet benne.

— A vén, pletykás O'Gradytól tudom, hogy ön lovagolja majd Everard lovát a captletoroni akadályversenyen. Nem jó pálya az?

— Bizony nem jó. Csak egyszer futtattam rajta.

— És Everard persze arra számít, hogy győz majd?

— Igen, Everard nagyon biztos benne.

— Annál rosszabb öné néve.

— Hát az meglehet. Én nem tehetek egyebet, minthogy igyekszem.

— Egy óra óta untatom már önző terveimmel, ideje, hogy visszamenjek. Az igen tisztelt öröagnálynál vacsorázom ma este, hát sétálok egyet, hogy étvágyam legyen, s becsületesen válik a lakomának. Majd ha ön visszatér, meg kell látogatnunk lady Stapyltont. Azt hiszem, hogy a szép Valéria nem igen kedvel, s azért óhajtom, hogy ön fedezzen engem.

— Én? — kiáltott fel Brown felkacagva. — No ez furesz gondolat.

— Pedig komolyan gondolom. Miért nem udvarol a generális leányának? Azt hiszem, szép kis vagyona van. Biztosan megértik majd egymást. Sir Robertnek sem volna kifogása valami sokat ígérő fiatal tiszt ellen, s a lady sem lehet valami nagyon követelő, tekintve mindenféle körülményeket.

— Tudja, lord Rupert szívesen fogadom bizalmát, de nem kérek tanácsot.

— Teringető! Micsoda beszéd ez... amikor kiöntöm a szívemet önnel, kitárom ifju sze-

relmemet. Elmegyek, különben még ki is talál dobni. Azt önnök a magány Brown, jöjjön be vasárnap ebédre.

— Ha lesz majd olyan jó kedvem, hogy illedelmesen viselkedhetem — felelte Brown, aki visszanyerte önmagát.

Aztán kikísérte vendégét s megvárta, amíg felül a lovára és utnak indul.

Izgatott, fájó gondolatok zaklatták a nap további részében és éjszaka is.

Milyen átkozottul onhitt báb ez a Manvers. Hát ilyen szellem uralkodik a felsőbb tízezrek között, — hiszen ebben nyoma sincs a nők iránt tartozó lovagias tisztelnek s még egy ilyen pártatlan teremtés, mint amilyen Margit, sem kivétel előtte. De Manvers ugyancsak téved a számításában. Margit még csak nem is szívelheti Rupertet. Sokkal fenőlebb gondolkodó, semhogy komolyan történék ilyen gunyolódó fráterrel, mint amilyen ez a Manvers! Igaz, hogy minden lehető előnye megvan... egyenrangúság, a családja, az előkelő világi viselkedése, társadalmi állása és Margit legközelebbi rokonának a pártfogása. Pedig Margit nem volna boldog Manverssel! Ez az ember csak sértené és bántaná őt. Inkább bárki máshoz menjen feleségül, mint ehhez az utálatos majomhoz.

Csak kapná már meg kinevezését, amelyről a generális beszélt, de szívesen mondana istenhözadót Angolországának. Az új vidék, a sok munka, a felelősséggel járó foglalkozás, mindez biztosan gyöngesége és örültsége ellen. Hát kiesoda ő voltaképpen, hogy ezt a „magyarangú leányt”, akinek csak ki kell nyújtania a kezét, hogy hercegi koronát kapjon, választotta ki első szerelméül... s olyan langólan, mélyen, önzetlenül szereti, mint ahogy a régi lovagok szerettek valaha? Sohasem számíthat viszonzásra. S mégis visszaemlékezve egy-egy szóra, pillantásra, vagy félig elárult lelki rokonságra, egy pillanatra arról álmodozott, hogy a Nellville örökösöjé talán még sem lesz érzékeny iránta. De csakhamar elűzte magától ezeket a vakmerő gondolatokat s csak arra kérte az Istent, hogy akarmi legyen is Margit sorsa, de Manvers Rupert felesége sohase legyen.

XV. FEJEZET.

Manvers Rupert igazságtalanul vádolta lady Hazelhurstot azzal, hogy hamis iránta. Pedig a lady nagyon is hűségesen szított anyja rokonaihoz, de még sem maradtatott el a fényes és előkelő elstouni ünnepekről. Azt is jónak látta, hogy Margit össze is hasonlíthassa ezutal az előkelő arisztokrata osztályt, amelyhez mind a ketten tartoztak, az aránylag polgárius bland-bordshirei társasággal, amelylyel Margit hajlandó volt egy padra állani. A lady szinte bosszankodva észlelte, hogy Margit még sohasem igyekezett annyira kevéssé tündökölni, mert ott, hideg érdeklenséggel hallgatott. Szóval terhére volt a társaság. Csak valami élemedett, tagbaszakadt, őszhajú jogtudós iránt látszott érdeklődni, aki bizonyára eleget is beszélt. Ámbar beszélgetésük főképpen a partraszállított árurra, földbirtokosok kötelességei, a földmívelés javítása s hasonló száraz tárgyak körül forgott.

— Baj, ha valaki ilyen komoly és tul okos — mondotta lady Hazelhurst az unokahúgának.

— Tul okos vagyok? Az nagyon bántana, mert az kiálthatatlan — felelte Margit hanyagul.

Nagynéje azonban elejtette ezt a tárgyat. A lady kitérte, hogy sem ő, sem pedig védenec nem tettek valami nagy hatást Lanesborough hercegné vendégeire s ezért nem is fogadta el a meghívást, hogy még egy-két nappal tovább maradjanak, hanem Margit örömeire hazamentek. Margit most még jobban szerette otthonát, mint azelőtt. A természet őszinteséggel és éles megfigyelhetőséggel áldotta meg, amely nyomban meglátta az igazat. S mégis keservesen küzdött annak a beismerése ellen, hogy mennyire vagyódik Brown Hugó viszonzatlansága. Hogy láthassa, mint gyul ki szemében az örömsugár, amikor tekintetük találkozik. Vajjon csak azért örült annyira kedves, fényes otthonának, mert ott sok mérfölddel közelebb volt Castletown kaszárnyáihoz? Elpirult ugyan maga előtt, de azért mégis örült ennek a közelségnek.

Lady Hazelhurst hazaérkezve, első sorban lady Stepyltont látogatta meg. Nem azért, mintha szerette volna az igéző asszony társaságát, hanem mert megdudott egy-két hirt s remélte, hogy megszomoríthatja azokkal Eden-Lak unőjét, akít legyőzhetetlen ellenségének és társadalmi hatalma folytonos megértőjének tekintett. Lady Stepylton mindig udvarias, illedelmes jökdévről nyom nélkül lepergett lady Hazelhurst rosszul leplezett apró gonoszkodása és csipkelődése s lady Hazelhurst ez a kellemetlen érzés lepte meg, hogy ellenfele erősebb gyökereket vert, mint ő, ámbar sehogy sem foghatta fel, hogy történhetett ez meg Retz Irmával, a volt énekesnővel és színesnővel. Ez a jöttment semmibe sem vette azt, hogy ő férjezett Nellville és született Manvers.

(Folytatása következik.)

